

LA/Rolf Storsjö

11.2.1991

Työeläkelaitoksille

VAHVISTETTUJA LAKEJA

Maaseutuelinkeinolaki

Tasavallan presidentti vahvisti 28.12.1990 maaseutuelinkeinolain (1295/90). Lailla kumottiin maatilalaki (188/77) myöhemmin tehtyine muutoksineen. Maatilalain 4 ja 5 §:ssä oli säännökset siitä, milloin maatila katsottiin pirstotuksi eikä maatilaaan siten voitu kohdistaa maatilalain mukaisia etuuksia. Vastaavat säännökset, joskin eräiltä osin lievennettyinä, ovat nyt maaseutuelinkeinolain 12 §:ssä.

Päädellytyksenä on, että maatilaa ei ole kymmenen vuoden aikana ennen tuen myöntämistä haitallisesti pirstottu. Pirstomisella on vaikutusta myös luopumis- ja sukupolvenvaihdoseläkkeiden saamiseen. Maatilahallitus tai sen määräämissä tapauksissa maaseutupiiri voi antaa ennakkotiedon ja tarkempia määräyksiä siitä, milloin maatilataloudellinen kokonaisuus katsotaan pirstotuksi. Myös lain 1 ja 7 §:stä ilmenevien taloudellisten edellytysten tulee täytyä, jotta maatilaa voidaan luopumiseläkelain ja sukupolvenvaihdoseläkelain mukaan pitää riittävän kannattavana ja jatkamiskelpoisena.

Laki tuli voimaan 1.1.1991.

LUEL/LUEA

Tasavallan presidentti vahvisti 28.12.1990 lain luopumiseläkelain muuttamisesta (1304/90) ja antoi siihen liittyvän asetuksen luopumiseläkeasetuksen muuttamisesta (1306/90). Lainmuutoksella luopumiseläkejärjestelmää jatkettiin vuoden 1992 loppuun saakka. Samalla tehtiin maatilalainsäädännön uudistuksesta johtuvat muutokset. Viittaukset kumottuun maatilalakiin korvattiin viittauksilla vastaaviin maaseutuelinkeinolain säännöksiin. Yhdenmukaisesti maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkelain kanssa lausuntojen antaminen eläkkeen saamisen maataloudellisista edellytyksistä siirrettiin maataloussihteereille. Lisäksi säännöksiä muutettiin metsitykseen perustuvan luopumiseläkkeen edellytysten osalta.

LA/Rolf Storsjö

11.2.1991

Laki ja asetus tulivat voimaan 1.1.1991. Niitä sovelletaan voimaantulon jälkeisiin luopumisiin eräin voimaantulosäännöksistä ilmenevin poikkeuksin.

VPELVpL

Tasavallan presidentti vahvisti 28.12.1990 lain valtion eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta (1345/90). Hallituksen esitys mainituksi laiksi on lähetetty eläkelaitoksille yleiskirjeen A 27/90 liitteenä. Laki vahvistettiin hallituksen esityksen mukaisena.

Laki tuli voimaan 1.1.1991. Sitä sovelletaan sopimuksen perusteella eläkettä saavaan edunsaajaan, joka lain voimaantulon jälkeen tulee uuteen valtion päätoimiseen palvelukseen.

TyöttömyysturvaL

Tasavallan presidentti vahvisti 28.12.1990 lait työttömyysturvalain muuttamisesta (1365/90) ja työttömyyskassalain muuttamisesta (1366). Hallituksen esitys mainituiksi laeiksi on lähetetty eläkelaitoksille yleiskirjeen A 34/90 liitteenä. Lait vahvistettiin hallituksen esityksen mukaisina.

Lait tulivat voimaan 1.1.1991.

ELÄKETURVAKESKUS

Seppo Pietiläinen
Pentti Koivistoinen

LIITTEET

Maaseutuelinkeinolain (1295/90) 1, 7 ja 12 §

HE 66/90 1, 7 ja 12 §:n osalta

Laki luopumiseläkelain muuttamisesta (1304/90)

Laki luopumiseläkeasetuksen muuttamisesta (1306/90)

HE 144/90

Laki valtion eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta (1345/90)

Laki työttömyysturvalain muuttamisesta 1365/90)

Laki työttömyyskassalain muuttamisesta (1366/90)

Maaseutuelinkeinolaki

Annettu Helsingissä 28 päivänä joulukuuta 1990

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleisiä säännöksiä

1 §

Tavoitteet

Tämän lain tavoitteena on parantaa maatalouden rakennetta ja toimintaedellytyksiä sekä edistää ja monipuolistaa maaseudun elinkeinotoimintaa.

Tämän lain mukaisissa toimenpiteissä on kiinnitettävä erityistä huomiota:

- 1) tuottavuuden lisäämiseen, tuotannontekijöiden järkipärisen käytön ja maatilojen yhteistoiminnan edistämiseen, hankkeiden taloudellisuuteen ja tuotantopoliittiseen tarkoitukseenmukaisuuteen sekä yritysuskoon suurentamiseen ja tilojen kehittämiseen taloudellisina kokonaisuuksina;
- 2) pääomarakenteen parantamiseen ja rahoituskustannusten alentamiseen;
- 3) maatilatalouden ja muiden maaseutuelinkeinojen tasapainoiseen alueelliseen kehittämiseen;
- 4) viljelijäväestön ikärakenteen parantamiseen ja sukupolvenvaihdosten edistämiseen;
- 5) asunto-olojen kehittämiseen sekä asuin- ja työympäristön parantamiseen; sekä
- 6) ympäristönäkökohtiin.

2 §

Keinot

Tämän lain mukaisten tavoitteiden toteuttamiseksi voidaan myöntää avustusta, lainaa, korkotukea ja valtiontakausta. Lisäksi voidaan hankkia ja luovuttaa maata sekä vesialueita samoin kuin suorittaa muita toimenpiteitä sen mukaan kuin jäljempänä tässä laissa säädetään.

3 §

Lain soveltamisala

Tämän lain mukaista tukea voidaan myöntää maatilatalouteen ja jäljempänä tarkoitettuun maaseudun pienyritystoimintaan. Maaseudun olemassa olevan asutokannan hyödyntämiseksi voidaan tukea myöntää myös asuntotilojen hankintaan.

4 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *maatilalla* yhden tai useamman tilan tai tilanosan muodostamaa maatilataloudellista kokonaisuutta, joka kuuluu samalle omistajalle tai yhteisesti samoille omistajille taikka vaihteellisessa omistajanvaihdoksessa eri omistajille;
- 2) *maatilataloudella* varsinaista maataloutta, erikoismaataloutta ja metsätaloutta;
- 3) *erikoismaataloudella* puutarha- ja taimitarhaviljelyä, turkistarhausta, hevostaloutta, kalanviljelyä ja mehiläishoitoa tai muuta näihin rinnastettavaa toimintaa;
- 4) *maaseudun pienyritystoiminnalla* muuta kuin 2 kohdassa tarkoitettua luonnon jatkuvaan tuottokykyyneen perustuvaa yritystoimintaa sekä alkutuotannon yhteydessä harjoitettua muuta yritystoimintaa, joka työllistää yrittäjän ja hänen perheenjäsentensä lisäksi muita henkilöitä, alkutuotanto mukaan luettuna, enintään kolmea vuosityöpaikkaa vastaavasti;
- 5) *asuntotilalla* tilaa tai aluetta, joka sillä olevine rakennuksineen ensisijaisesti soveltuu käytettäväksi pysyväisluonteiseen asumiseen;
- 6) *kunnan maatalousviranomaisella* maatalouslautakuntaa tai muuta maatalouslautakunnasta annetun lain (1276/88) 1 §:ssä tai 3 §:n 3 momentissa tarkoitettua vastaavaa toimielintä tai viranhaltijaa, jollei vapaakuntakokeilusta annetusta laista (718/88) muuta johdu;

7) *luottolaitoksella* osuuspankkeja, säästöpankkeja ja liikepankkeja sekä niiden konserniin kuuluvia yhteisöjä samoin kuin kiinnitysluottopankkeja, luotto-osakeyhtiöitä ja Suomen Hypoteekkiyhdistystä; sekä

8) *keskusrahallaitoksella* Osuuspankkien Keskuspankki Oy:tä, Säästöpankkien Keskus-Osake-Pankkia, muiden liikepankkien pääkonttoreita ja Suomen Hypoteekkiyhdistystä.

Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuun omistajaan rinnastetaan myös se, joka hallitsee tilaa tai tilanosaa pitkäaikaisen vuokrasopimuksen nojalla. Vuokrasopimuksen vähimmäispituudesta säädetään tarkemmin asetuksella.

5 §

Yritysmuoto

Tämän lain mukaista tukea voidaan myöntää:

1) luonnolliselle henkilölle;
2) usealle luonnolliselle henkilölle yhteisesti;
3) sellaiselle luonnollisten henkilöiden muodostamalle avoimelle yhtiölle, kommandiittiyhtiölle, osuuskunnalle ja osakeyhtiölle, jonka pääasiallisena tarkoituksena on tämän lain mukaisen elinkeinotoiminnan harjoittaminen; sekä

4) yhteismetsän osakaskunnalle.

Tuen myöntämisen edellytyksenä avoimelle yhtiölle, kommandiittiyhtiölle ja osuuskunnalle on, että avoimen yhtiön yhtiömiehet, kommandiittiyhtiön vastuunalaiset yhtiömiehet tai osuuskunnan jäsenet itse työhön osallistuen harjoittavat tuettavaa elinkeinotoimintaa. Osakeyhtiön osalta on edellytyksenä, että yli puolet osakeyhtiön äänivallasta on sellaisten henkilöiden omistuksessa, jotka itse työhön osallistuen harjoittavat tuettavaa elinkeinotoimintaa ja että näillä henkilöillä yhtiöjärjestyksen mukaan on oikeus määrääjässä lunastaa osake sen siirryttyä muun saannon kuin perinnön, testamentin tai osituksen nojalla muulle kuin yhtiön osakkaalle.

Tätä lakia sovellettaessa katsotaan yhdeksi henkilöksi aviopuolisot ja avioliitonomaisissa olosuhteissa elävät, tulo- ja varallisuusverolain (1240/88) 7 §:n 3 momentissa tarkoitettut henkilöt.

6 §

Asuminen

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että yrittäjä asuu yrityksen sijaintipaikalla tai sen

läheisyydessä, ottaen kuitenkin huomioon, että asumisetäisyyden tulee olla tilan tai yrityksen hoidon kannalta tarkoituksenmukainen. Sama koskee avoimen yhtiön yhtiömiehiä, kommandiittiyhtiön vastuunalaisia yhtiömiehiä ja osuuskunnan jäseniä sekä osakeyhtiön osalta 5 §:n 2 momentissa tarkoitettuja henkilöitä. Tilapäinen poissaolo asuinpaikalta ei ole esteenä tuen myöntämiselle.

Asumisvaatimuksesta silloin, kun tilan omistaa useampi kuin yksi luonnollinen henkilö, säädetään asetuksella. Lisäksi asetuksella annetaan tarkemmat säännökset sallitusta asumisetäisyydestä sekä siitä, milloin poissaolo yrityksen sijaintipaikalta katsotaan tilapäiseksi.

7 §

Taloudelliset edellytykset

Tukea voidaan myöntää sellaiselle yritykselle, jolla katsotaan olevan edellytykset jatkuvaan kannattavan toiminnan harjoittamiseen ja jonka tukemista voidaan pitää 1 §:ssä säädettyt periaatteet huomioon ottaen tarkoituksenmukaisena. Yrityksen toiminnan kannattavuuden arviointia ei kuitenkaan edellytetä, jos kysymyksessä on asuntorahoitus taikka työ- tai ympäristönsuojelun kannalta tarpeellinen investointi.

8 §

Henkilökohtaiset edellytykset

Tämän lain mukaisista toimenpiteistä voi, jollei kysymys ole 24 §:ssä tarkoitettusta avustuksesta tai 25 §:ssä tarkoitettusta lainasta, päästä osalliseksi vain sellainen henkilö, joka kokonaan tai osaksi saa toimeentulonsa tämän lain mukaisesta elinkeinotoiminnasta. Tuen saamisen edellytyksenä on myös, että henkilö on taloudelliselta asemaltaan, olosuhteiltaan ja henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan sellainen, että hänen tukemistaan voidaan pitää tarkoituksenmukaisena ja että hän on perehtynyt tuettavan elinkeinotoiminnan harjoittamiseen. Tukea myönnettäessä huomiota on kiinnitettävä yrittäjän koulutuksen ja kokemuksen kautta saamaan riittävään ammattitaitoon.

Muuta tukea kuin 23 §:ssä tarkoitettua asuntolainaa ja 24 §:ssä tarkoitettua avustusta asuinrakennukseen ei saa myöntää 65 vuotta täyttäneelle. Myöskään asuntolainaa uuden rakennuksen rakentamiseen ei kuitenkaan saa myöntää 65 vuotta täyttäneelle. Edellä 5 §:n 3

momentissa tarkoitettujen henkilöiden osalta otetaan huomioon nuoremman ikä. Alaikäinen voi päästä osalliseksi tämän lain mukaisista toimenpiteistä vain, jos hän on solminut avioliiton tai jos hän on yrityksen yhteisömistaja yhdessä vanhempiensa tai heistä jommankumman kanssa taikka jos on olemassa muita erityisiä syitä.

Tuettavan henkilön muusta ammatista kuin tässä laissa tarkoitetun elinkeinotoiminnan harjoittamisesta saamat tulot eivät saa olla asetuksella vahvistettavaa määrää suuremmat.

Myönnettäessä tukea 5 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetuille yhteisöille, on yrityksen toimintaan omatoimisesti osallistuvien henkilöiden täytettävä 1 ja 2 momentissa tarkoitetut ehdot.

9 §

Muu valtion rahoitustuki

Jos samaan hankkeeseen on myönnetty valtion tai Kehitysaluerahasto Oy:n varoista avustusta, lainaa, korkotukea tai muuta näihin verrattavaa tukea, tämän lain mukaista tukea voidaan myöntää kyseiseen hankkeeseen enintään sellainen määrä, että se muun myönnetyn tuen kanssa ei ylitä tämän lain mukaista enimmäismäärää.

10 §

Vyöhykejako ja erityisalue-etuudet

Tämän lain mukaisen tuen määräämistä varten maa jaetaan neljään vyöhykkeeseen siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

Aluepolitiikasta annetun lain (1168/88) perusteella määrätyillä maaseudun erityisalueilla tuki voidaan myöntää korotettuna siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

2 luku

Soveltamisalan rajoitukset

11 §

Soveltaminen kaava-alueilla

Tämän lain säännöksiä ei sovelleta alueeseen:

1) jolla on voimassa asemakaava tai joka on rakennuskielossa asemakaavan laatimista varten;

2) joka rakennuskaavassa on osoitettu muihin kuin maa- ja metsätaloudellisiin tarkoituksiin; tai

3) joka rantakaavassa tai vahvistetussa yleiskaavassa on osoitettu muuhun kuin tuettavan yritystoiminnan mukaiseen käyttötarkoitukseen.

Maatilahallituksen määräämissä tilanteissa voidaan tämän lain mukaisia etuuksia antaa myös 1 momentissa tarkoitetuilla alueilla, jos siitä ei aiheudu huomattavaa haittaa kaavan toteutumiselle. Asiasta on tällöin pyydettävä kunnanhallituksen lausunto.

12 §

Pirstominen

Tuen myöntämisen edellytyksenä muihin kuin työ- tai ympäristönsuojelun kannalta tarpeellisiin hankkeisiin on, ettei yrityksen muodostamaa maatilataloudellista kokonaisuutta ole hakijan tai hänen vanhempiensa toimesta kymmenen vuoden aikana ennen tuen myöntämistä haitallisesti pirstottu.

Maatilataloudellista kokonaisuutta ei katsota haitallisesti pirstotuksi, jos:

1) toimenpide on johtunut alueen luovuttamisesta muihin kuin maa- ja metsätaloudellisiin tarkoituksiin;

2) toimenpide on huomattavasti parantanut alueen muiden tilojen tilussijoitusta eikä olennaisesti heikennä tuen hakijan tilakokonaisuutta;

3) kysymys on maatilalla vastaisuudessa harjoitettavan yritystoiminnan kannalta epäolennaisesta tai tarpeettomasta alueesta;

4) toimenpiteen voidaan katsoa johtuneen pakottavista taloudellisista vaikeuksista; tai

5) maatilaan kuuluvan tilan tai tilanosan luovuttaminen on perusteltua omistus- tai hallintaoikeuden siirtämiseksi tilanpidon jatkajalle useammalla kuin yhdellä luovutuksella (*vaihteellinen omistajanvaihdos*).

Maatilaa ei katsota haitallisesti pirstotuksi, jos siihen kuuluva vuokrattu alue poistuu hakijan hallinnasta.

Maatilahallitus voi antaa ennakkotiedon ja tarkempia määräyksiä siitä, milloin maatilataloudellinen kokonaisuus katsotaan pirstotuksi. Maaseutupiiri voi antaa mainitun ennakkotiedon maatilahallituksen määräämissä tapauksissa.

Hallituksen esitys eduskunnalle maaseutuelinkeinolaiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi maaseutuelinkeinolaki, jolla uudistetaan maatilatalouden rahoitusta ja rakennekehitystä koskeva lainsäädäntö. Ehdotettavalla uudella lailla on tarkoitus korvata maatilalaki, laki maaseudun pienimuotoisen elinkeinotoiminnan edistämisestä, valtioneuvoston päätökset käynnistystuen maksamisesta nuorille viljelijöille, laki maataloustuotevarastojen korkotukilainoista sekä osa valtioneuvoston ja kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksiin perustuvasta pienyritystuesta.

Esityksen tarkoituksena on luoda yhtenäinen lainsäädäntö maatalouden ja maaseudun pienimuotoisen elinkeinotoiminnan edistämiseen. Lakiehdotuksen valmistelussa on kiinnitetty erityistä huomiota maatilataloudessa ja rahoitusmarkkinoilla tapahtuneeseen ja arvioitavissa olevaan lähiajan kehitykseen sekä mahdollisuuksiin kehittää alkutuotannon ohessa harjoitettavaa elinkeinotoimintaa. Valmistelussa on otettu pääosin huomioon Maatalous 2000 -komitean esittämät tavoitteet.

Voimassa olevan maatilalain mukaiset tukimuodot on tarkoitus säilyttää pääosin entislaisina. Ehdotettavan lain tavoitteiden toteuttamiseksi voitaisiin myöntää avustusta, lainaa ja korkotukea. Uutena tukimuotona on tarkoitus ottaa käyttöön normaaliehtoisiin pankkilainoille ja korkotukilainoille myönnettävä valtiontakaus. Tuen myöntämisen edellytyksiä harkittaessa on pyritty karsimaan tarpeettomia tai vähämerkityksellisiä ehtoja ja keventämään siten järjestelmän edellyttämää organisaatiota. Tarkoituksena on, että tukea voitaisiin myöntää omistusoikeudella hallittujen tilojen lisäksi myös maataloilille, joita hallitaan pitkäaikaisella vuokrasopimuksella.

Lakiehdotuksen mukaan tukea voitaisiin myöntää luonnollisille henkilöille sekä useammalle luonnolliselle henkilölle yhteisesti. Tuen piiriin ehdotetaan otettavaksi luonnollisten

henkilöiden lisäksi myös avoimet yhtiöt, kommandiittiyhtiöt, osakeyhtiöt ja osuuskunnat sekä yhteismetsän osakaskunnat. Edellytyksenä tuen saamiselle on muun muassa, että yrityksellä katsotaan olevan edellytykset jatkuvan kannattavaan toimintaan. Maatilalle asetetuista nykyisistä kaavamaisista vähimmäispinta-alavaatimuksista on tarkoitus luopua. Maatilatalouden kannattavuutta on tarkoitus arvioida maksuvalmiuslaskelmien tai muiden kannattavuuslaskelmien avulla.

Maatilana tuettavan yrityksen enimmäiskokona olisi kuten nykyisen maatilalainkin mukaan yleensä perhevilmakoko. Erikoismaataloudessa ei vastaavaa yrityskoon rajoitusta kuitenkaan olisi. Tuettava maaseudun pienyritystoiminta voisi maatalous mukaan luettuna työllistää yrittäjän ja hänen perheenjäsentensä lisäksi muita henkilöitä enintään kolmea vuosi-työpaikkaa vastaavasti. Enimmäiskokoa arvioidessa on tarkoitus lisäksi kiinnittää huomiota yrityksen liikevaihtoon.

Maaseutuelinkeinolain mukaisen tuen määräämistä varten maa on tarkoitus jakaa neljään vyöhykkeeseen, joista säädetään tarkemmin asetuksella. Valtionlainojen korko olisi lakiehdotuksen mukaan kaikkien lainojen osalta ensimmäisellä vyöhykkeellä neljä prosenttia, toisella vyöhykkeellä viisi prosenttia, kolmannella vyöhykkeellä kuusi prosenttia ja neljännellä vyöhykkeellä seitsemän prosenttia. Valtioneuvosto voisi eräin edellytyksin tarkistaa korkoja viiden lainavuoden jälkeen enintään kahdella prosenttiyksiköllä. Korkotukilainoituksessa ehdotetaan siirryttäväksi järjestelmään, jossa korkotuki on määräosuus kokonaiskorosta. Korkotukilainojen korkoa ei porrastettaisi vyöhykkeittäin.

Valtiolle hankitun maaomaisuuden käyttöä ehdotetaan tehostettavaksi yksinkertaistamalla nykyistä käyttösuunnitelmanmenettelyä. Käyttösuunnitelman laatisi aina asianomainen maata-

louspiiri, jonka nimenä eduskunnalle maatalushallinnosta erikseen annetun lakiehdotuksen mukaan olisi maaseutupiiri. Piirin yhteyteen ei enää asetettaisi suunnittelutoimikuntaa.

Nykyisestä valtion kauppahintasaamisten perimiskäytännöstä luovuttaisiin korvaamalla se

myyntihinnan maksamiseen myönnettävällä maanostolainalla.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1991 alusta.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu		Sivu
YLEISPERUSTELUT	4	4. Valmisteluvaiheet ja -aineisto	13
1. Esityksen yhteiskunnallinen merkitys	4	5. Esityksen organisatoriset ja henkilövaikutukset	14
1.1. Esityksen tausta	4	6. Esityksen taloudelliset vaikutukset	14
1.2. Esityksen tavoitteet	4	YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	16
2. Nykyinen tilanne	6	1. Lakiehdotusten perustelut	16
2.1. Lainsäädäntö	6	1.1. Maaseutuelinkeinolaki	16
2.2. Maatilalain soveltamiskäytäntö	7	2. Tarkemmat säännökset ja määräykset	35
2.3. Maaseudun pienimuotoisen elinkeinotoiminnan edistämistä koskevan lain soveltamiskäytäntö	11	3. Lain voimaantulo	35
2.4. Nuorten viljelijäin käynnistysavustusta koskevien säännösten soveltamiskäytäntö	12	LAKITEKSTIT	37
3. Rahoitusmarkkinoiden kehitysnäkymiä	12	1. Maaseutuelinkeinolaki	37

YLEISPERUSTELUT

1. Esityksen yhteiskunnallinen merkitys

1.1. Esityksen tausta

Maatilatalouden toimintaympäristö on maatilalain (188/77) säätämisen jälkeen muuttunut merkittävästi. Maatalouden kokonaistuotanto on kasvanut yli kotimaisen kulutuksen ja maailmanmarkkinahinnat ovat laskeneet, minkä takia maataloustuotantoa on jouduttu rajoittamaan. Kotieläintuotannon määrää on rajoitettu erilaisilla perustamislupa- ja kaksihintajärjestelmillä, ja kasvintuotannon määrää on pyritty supistamaan muun muassa peltoja metsittämällä sekä maksamalla korvausta peltojen kesannoinnista. Nämä toimenpiteet ovat vaikeuttaneet maatilatalouden rakenteen kehittämistä ja eräissä tapauksissa jopa johtaneet taantuvaan kehitykseen.

Käynnissä olevat tullitariffeja ja kauppaa koskevaan yleissopimukseen (GATT) liittyvät neuvottelut ja Euroopan yhdentymiskehitys tulevat osaltaan vaikuttamaan myös Suomen maatalouden toimintaedellytyksiin. Maatalouden kansainvälisen kilpailukyvyyn ja viljelijöiden tulokehityksen turvaamiseksi onkin jatkossa kiinnitettävä erityistä huomiota maatalouden tuottavuuden lisäämiseen sekä tuotantorakenteen kehittämiseen.

Maatalouden rakennepoliittisia tavoitteita on viimeksi määritellyt Maatalous 2000 -komiteassa. Lakiehdotuksen valmistelussa on otettu pääosin huomioon komitean esittämät tavoitteet, minkä lisäksi tavoitteenasettelua on laajennettu koskemaan myös maaseudulla tapahtuvaa pienimuotoista elinkeinotoimintaa sekä metsätaloutta.

1.2. Esityksen tavoitteet

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi maaseutuelinkeinolaki, jonka perusteella voidaan myöntää rahoitustukea maatilataloutta ja muuta pienimuotoista elinkeinotoimintaa harjoittaville yrityksille sekä suorittaa eräitä

maankäyttötoimenpiteitä. Tavoitteena on maatilatalouden rakenteen ja toimintaedellytysten parantaminen sekä maaseudun elinkeinotoiminnan edistäminen ja monipuolistaminen. Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi uudessa laissa on kiinnitetty erityistä huomiota yritysten taloudellisten ja fyysisten olosuhteiden parantamiseen niin, että yritykset voisivat toimia rationaalisesti.

Maatilataloudessa on ongelmana pieni yrityskoko ja siitä aiheutuva tuotannontekijöiden vajaakäyttö. Tämän vuoksi lakia sovellettaessa on tarkoitus kiinnittää erityistä huomiota yrityskoon suurentamiseen ja sitä kautta saavutettavaan tuotannontekijöiden järkipäisen käytön ja tuottavuuden lisäämiseen. Yrityskokoa suurennettaessa on keskeisellä sijalla lisäalueiden hankinnan rahoittaminen sekä lisäalueiden hankkiminen ja edelleen myyminen maataloushailinnon välityksellä. Aina ei ole kuitenkaan tarpeellista suurentaa yrityskokoa, vaan samaan päämäärään voidaan päästä myös yritysten välistä yhteistoimintaa lisäämällä.

Maatalouden ylituotannon ja viennin kannattamattomuuden takia maatalouden kokonaistuotannon määrää on jouduttu rajoittamaan erilaisin toimenpitein. Tilanne jatkunee samanlaisena myös tulevaisuudessa. Tuotannon määrän sääntely on siksi tärkeää erityisesti kotieläintuotannossa, jossa kokonaistuotannon määrää voidaan suhteellisen helposti ja nopeasti lisätä. Tämän vuoksi on tarkoitus, että tuotantopoliittiset tavoitteet otettaisiin huomioon suunnattaessa tämän lain mukaista rahoitustukea maatilojen investointeihin. Tuotantopoliittista tarkoituksenmukaisuutta ei ole kuitenkaan tarkoitus arvioida yksittäisen investoinnin rahoituspäätöstä tehtäessä vaan lähinnä valtion tulo- ja menoarviota tai maatilatalouden kehittämisrahaston käyttösuunnitelmaa laadittaessa.

Maatalouden tuotannonrajoitusten vuoksi maatilojen taloudellista asemaa pyritään parantamaan erityisesti metsätaloudesta mutta myös erilaisista liitännäiselinkeinoista saatavilla tuloilla. Metsätalouden merkitys on aina ollut suuri, mutta viimeisten vuosien aikana

myös pienyritystoiminnan merkitys on kasvanut huomattavasti. Vastaisuudessa maatilojen tulot muodostuvat yhä useammin monesta erituloslähteestä. Tämän vuoksi maataloutta, metsätaloutta ja maaseudun muuta yritystoimintaa on tarkasteltava yhtenä taloudellisena kokonaisuutena.

Maatilatalouden toimintaedellytyksiä parannaessa ja yleensäkin maaseudun elinkeinotoimintaa edistettäessä on keskeisellä sijalla yrityksen pääomarakenne ja siitä johtuvat rahoituskustannukset. Maatilataloudessa pääoman tarve on yleensä suuri, koska maa- ja metsätalouden tarjonta on rajallista ja muiden kuin lähisukulaisten välisissä kaupoissa maa usein hinnoitellaan lisäaluekauppojen hintatason perusteella. Lisäksi maa- ja metsätalouden lisääntynyt elinkeinon ulkopuolinen kysyntä nostaa hintatasoa. Nämä tekijät lisäävät pääomien tarvetta erityisesti lisäalueita hankittaessa. Maatilan ostoa rahoitettaessa tilanpidon jatkajalla ei yleensä ole käytettävissä omarahoitusta kuin pienelle osalle kauppahintaa. Markkinahintaisen vieraan pääoman käyttö johtaisi tällaisessa tilanteessa, ottaen huomioon myös maa- ja metsätalouden hankinnan verotuskohtelun, usein taloudellisesti kestämättömään tilanteeseen, minkä vuoksi julkisen rahoitustuen myöntäminen maatilojen ja lisäalueiden hankinnan rahoittamiseksi on katsottava edelleen tarpeelliseksi.

Yritystoiminnan käynnistämisen kannalta on tärkeää, että yrityksen hankinnan ja tarpeellisten investointien rahoitus saadaan järjestetyksi kohtuullisin rahoitusehdoin. Rahoitustuen myöntäminen lisää selvästi kiinnostusta yrittäjätöiminnan aloittamiseen ja laajentamiseen. Samalla yritystoiminnan taloudelliset toimintaedellytykset paranevat tuotantokustannusten alentuessa. Yrityksen toiminnan jatkuvuuden kannalta onkin tärkeää, että pääomarakenne ja ennen kaikkea rahoituskustannukset ovat oikeassa suhteessa yrityksen toimintaan nähdessä. Erityisesti maatilataloudessa pääoman tarve on usein suuri oman pääoman määrän jäädessä pieneksi. Tällöin on vaarana, että rahoituskustannukset kasvavat kohtuuttoman suuriksi. Maa- ja metsätalouden osalta tilannetta vaikeuttaa vielä se, että niiden hankintameno ei ole verotuksessa vähennyskelpoinen. Edellä mainittujen syiden perusteella on katsottu tarpeelliseksi myöntää rahoitustukea maatilatalouden ja muun maaseudun pieni-

muotoisen yritystoiminnan investointien rahoitukseen.

Maatilatalouden harjoittajien vinoutuneen ikärakenteen korjaamiseksi uuden lain perusteella pyritään edistämään sukupolvenvaihdoksia myöntämällä rahoitustukea maatilan hankintaan ja toiminnan käynnistämiseen.

Maatilatalouden harjoittajien asuntotuotannon rahoitustuki on tarkoitus vastaisuudessaakin pitää erillään yleisestä asuntotuotannon julkisesta rahoituksesta. Rahoitustuen myöntämisen edellytykset ja rahoitusehdot on kuitenkin tarkoitus pitää pääpiirteittäin vastaavina kuin yleisen asuntotuotannon rahoitusjärjestelmässä. Rakennusinvestointien suunnittelussa ja rahoituksessa on tarkoitus kiinnittää erityistä huomiota asuin- ja työympäristön viihtyvyyden ja työturvallisuuden parantamiseen. Lähinnä maaseudun asuttuna säilymisen tukemiseksi on tarkoitus myöntää rahoitustukea myös olemassaolevan asuntokannan hyödyntämiseen.

Ympäristönsuojelun merkitys on viime vuosina korostunut yhteiskunnallisessa ja taloudellisessa päätöksenteossa. Yhteiskunnan kannalta on tärkeää, että maatalouselinkeino ei saastuta ympäristöä, vaan omalta osaltaan auttaa säilyttämään ja parantamaan ympäristön laatua. Maatalouselinkeinon itsensä vuoksi on erityisen tärkeää, että sen tuotantoympäristö säilyy puhtaana. Maatilatalous pystyy toimenpiteillään edistämään ympäristön suojelua, mikäli tarvittavat investoinnit tehdään taloudellisesti mahdollisiksi toteuttaa. Ympäristönsuojelua edistävien investointien tukeminen tämän lain mukaisella rahoitustuella onkin nähty tarpeelliseksi.

Lakiehdotuksen tavoitteena on edistää ja monipuolistaa maaseudun elinkeinotoimintaa. Maaseudun elinkeinorakenne vaihtelee maan eri osissa, mutta monilla alueilla maatilatalous on tärkein yksittäinen työllistäjä. Viime aikoina muun maaseudun pienyritystoiminnan merkitys on kuitenkin lisääntynyt huomattavasti. Esityksellä pyritäänkin turvaamaan eri elinkeinon tasapuolinen kehitys maan eri osissa niin, että luonnonolosuhteista ja yhteiskunnallis-taloudellisista olosuhteista johtuvat seikat otetaan mahdollisuuksien mukaan huomioon.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

1.1. Maaseutuelinkeinolaki

1 luku. Yleisiä säännöksiä

1 §. Tavoitteet. Ehdotuksen mukaan maaseutuelinkeinolain tavoitteena on parantaa maatilatalouden rakennetta ja sen toimintaedellytyksiä sekä edistää ja monipuolistaa maaseudun elinkeinotoimintaa. Tämän 1 momenttiin sisältyvän yleisluonteisen määritelmän lisäksi pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi niistä seikoista, joihin lakia täyttöönpantaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota. Lain tavoitteiden tarkempien perustelujen osalta viitataan yleisperustelujen kohtaan 1.2.

2 §. Keinot. Pykälässä ehdotetaan lueteltaviksi ne keinot, joita lain mukaisten tavoitteiden toteuttamiseksi on tarkoitus käyttää. Maaseutuelinkeinolakiin on tarkoitus ottaa neljä rahoitustukimuotoa:

- 1) maatilatalouden kehittämisrahaston varoista myönnettävä lainoitus,
- 2) rahalaitosten varoista myönnettävä korkotukilainoitus,
- 3) valtion varoista myönnettävät avustukset sekä
- 4) valtioneuvoston järjestelmä.

Muina keinoina tulisivat kysymykseen lähinnä erilaiset lakiehdotuksen 1 §:n tavoitteiden mukaiset maankäytölliset toimenpiteet. Ehdotettavat tukimuodot vastaavat valtioneuvoston lukuunottamatta maatilalaissa ja maaseudun pienimuotoisen elinkeinotoiminnan edistämiseksi annetussa laissa säädetyt tukemistimenpiteet.

Maatilalain 56 §:n mukaan se osa lainasta, joka ylittää määrän, minkä luottolaitos voi omien sääntöjensä tai ohjeidensa mukaan antaa lainan vakuutena olevan omaisuuden perusteella, saadaan, milloin kysymys ei ole yhtymille myönnettävästä lainoituksesta, maatalushallituksen päätöksellä jättää valtion vastuulle. Käytännössä tätä säännöstä on sovellettu vain valtion varoista myönnettäviin lainoihin. Tar-

koituksena on, että valtion vastuulle jättäminen edelleenkin koskisi vain valtion lainoja. Sen sijaan luottolaitosten varoista myönnettävien korkotukilainojen ja normaalikorkoisten lainojen vakuudeksi voitaisiin säädettävän maaseutuelinkeinolain mukaan antaa valtion puolesta omavelkaisia takauksia. Valtiontakauksesta säädetään tarkemmin 7 luvussa.

3 §. Lain soveltamisala. Ehdotuksen mukaan tukea voidaan myöntää maatilatalouteen sekä muuhun maaseudun pienyritystoimintaan joko yksin taikka maatilatalouden ohella harjoitettuna. Laki koskisi myös asuntotoiminnan hankintaa. Lain soveltamispiiriin ei kuulu porotalous, jota nykyisin maatilalain nojalla voidaan tukea varsinaisen maatilatalouden ohella harjoitettuna. Tarkoituksena on, että porotalouden tukeminen tapahtuu pääasiassa porotalouslain ja luontaiselinkeinolain puitteissa.

4 §. Määritelmät. Pykälään ehdotetaan otettavaksi lakiehdotuksen soveltamisen kannalta keskeisiä määritelmiä.

Maatilalla tarkoitetaan yhden tai useamman tilan tai tilanosan muodostamaa maatilataloudellista kokonaisuutta. Maatilaan voi kuulua sekä omistusoikeudella että vuokraoikeudella hallittua peltoa. Esimerkiksi maatilan ostolainaa myönnettäessä voitaisiin ottaa huomioon paitsi hakijan ennestään omistamat pellot myös sellaiset pellot, joita hän hallitsee pitkäaikaisen vuokrasopimuksen perusteella. Samoin eräissä tapauksissa saattaa olla tarkoituksenmukaista rakentaa tuotantorakennus vuokraomalle, jolloin vuokraomalle rakentaminen ei saisi muodostua tuen myöntämisen esteeksi.

Pitkäaikaiseen vuokrasopimukseen perustuvan hallinnan rinnastamisesta omistukseen säädetään 2 momentissa. Vuokrasopimuksen vähimmäispituudesta ehdotetaan 2 momentin mukaan säädettäväksi asetuksella. Tarkoituksena on, että pellon osalta maatalaan katsotaan kuuluvan alueet, joita hallitaan kirjallisen vuokrasopimuksen perusteella. Vuokrasopimuksen pituuden tulee olla tukea haettaessa vähintään viisi vuotta. Rakentamislainoituksen osalta olisi edellytyksenä, että laina-aika voisi

nä maatilalain mukaisen etuuden saamiselle on, että henkilö asuu maatilalla. Erityisistä syistä hyväksytään asuminen myös maatilalla välittömässä läheisyydessä. Poikkeuksen muodostaa perusparannus ja salaojitus, joihin tukea voidaan myöntää, jos henkilö asuu sellaisella etäisyydellä maatilalta, että hänellä on katsottava olevan edellytykset viljellä sitä omaoimisesti.

Maaseudun pienimuotoisesta elinkeinotoiminnasta annetussa laissa omaksutun periaatteen mukaisesti ehdotetaan pykälän 1 momentissa säädettäväksi, että yrittäjän tulee asua yrityksen sijaintipaikalla tai sen läheisyydessä. Asumisetäisyyden yrityksen sijaintipaikalta tulee kuitenkin olla aina tilan tai yrityksen kannalta tarkoituksenmukainen.

Yrityksen sijaintipaikalla tarkoitetaan maatilalla osalta sen talouskeskusta ja muun yrityksen osalta sellaista aluetta, jossa yrityksen pääasiallinen toiminta tapahtuu. Tilapäinen poissaolo ei olisi esteenä tuen myöntämiselle. Pykälän 2 momentin mukaan asumisvaatimuksesta silloin, kun tilan omistaa useampi kuin yksi luonnollinen henkilö, säädettäisiin asetuksella. Tarkoituksena on, että tällöin kaikkien tuen saajien ei tarvitse täyttää asumista koskevaa vaatimusta.

Pääsääntönä asumisen suhteen on, että yrittäjä asuu yrityksen sijaintipaikalla ja että asuminen sijaintipaikan ulkopuolella sallittaisiin vain poikkeustapauksissa. Asetuksella on tarkoitus säätää, että asuminen varsinaisen maatalouden osalta yli kahden kilometrin etäisyydellä ja muun tuettavan yritystoiminnan osalta yli 12 kilometrin etäisyydellä yrityksen sijaintipaikasta sallittaisiin vain erityisistä syistä ja edellyttäen, että asuinpaikka sijaitsee 11 §:n 1 momentissa tarkoitettuna kaava-alueen ulkopuolella.

Asetuksella säädettäisiin myös siitä, milloin poissaolo sijaintipaikalta katsotaan tilapäiseksi. Tilapäisenä poissaolona pidettäisiin poissaoloa muun muassa opiskelun, sairauden ja asevelvollisuuden vuoksi.

7 §. Taloudelliset edellytykset. Pykälässä säädetään tuen myöntämisen taloudellisista edellytyksistä. Edellytyksenä tuen piiriin pääsemiselle on, että yrityksellä katsotaan olevan edellytykset jatkuvaan kannattavaan toimintaan ja että tuen myöntämistä voidaan pitää 1 §:ssä säädetyt tavoitteet huomioon ottaen tarkoituksenmukaisena.

Toiminnan tuloksellisuutta ja toimintaedellytyksiä on tarkoitus maatalouden osalta arvioida ensisijaisesti maksuvalmiuslaskelmien avulla. Lainaa ei tulisi myöntää, jos hakijan ei velkojen hoitomenot ja niihin käytettävissä olevat tulot huomioon ottaen voida katsoa selviytyvän lainan hoitomenoista. Maksuvalmiuslaskelmien ohella voitaisiin käyttää toiminnan kannattavuuden arvioinnissa myös muita soveltuvia kannattavuuden arviointimenetelmiä.

Asuntolainoituksessa ja työympäristön parantamista koskevissa investoinneissa ei varsinaista yritystoiminnan kannattavuusarviointia edellytettäisi. Näidenkin investointien osalta lainanhakijan tulisi kuitenkin maksuvalmiuslaskelmalla tai muulla tavoin osoittaa, että hänellä on edellytykset selviytyä hankkeen aiheuttamista kustannuksista.

8 §. Henkilökohtaiset edellytykset. Pykälän 1 momentin mukaan maaseutuelinkeinolaik mukaisista toimenpiteistä voi pääsäännön mukaan päästä osalliseksi vain sellainen henkilö, joka kokonaan tai osaksi saa toimeentulonsa lain mukaisesta elinkeinotoiminnasta. Tuen saamisen edellytyksenä on myös, että henkilö on iältään, taloudelliselta asemaltaan, olosuhteiltaan sekä henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan sellainen, että hänen tukemistaan on pidettävä tarkoituksenmukaisena. Siten tukea voitaisiin myöntää esimerkiksi vain henkilölle, joka on saanut riittäväksi katsottavan ammattillisen koulutuksen tai joka kokemuksen kautta on saanut riittävän ammattitaidon tuettavan yritystoiminnan harjoittamiseen taikka jota muuten voidaan pitää kykenevänä kyseisen yritystoiminnan harjoittamiseen.

Lainaa muuhun kuin maaseutuelinkeinolaik 23 ja 24 §:ssä mainittuihin tarkoituksiin ei pykälän 2 momentin mukaan saisi myöntää 65 vuotta täyttäneelle henkilölle. Asuntolainaa uuden rakennuksen rakentamiseen ei kuitenkaan myönnettäisi 65 vuotta täyttäneelle. Alaikäinen voisi päästä osalliseksi lain mukaisista toimenpiteistä vain, jos hän on solminut avioliiton tai jos hän on yrityksen yhteisomistaja yhdessä vanhempiensa tai heistä toisen kanssa taikka jos muita erityisiä syitä on olemassa.

Sellaisten henkilöiden kohdalla, jotka saavat osan toimeentulostaan muusta kuin tuettavan lain piiriin kuuluvasta elinkeinotoiminnasta, saattaa kysymys tukemisen tarpeellisuudesta usein muodostua vaikeasti ratkaistavaksi. Tämän vuoksi 3 momenttiin ehdotetaan otetta-

2 luku. Soveltamisalan rajoitukset

11 §. Soveltaminen kaava-alueilla. Maatila-lain 6 §:n mukaan maatilalakia ei sovelleta alueeseen, jolla on voimassa asemakaava tai joka on rakennuskielossa asemakaavan laati-mista varten, tai joka rakennuskaavassa tai rantakaavassa taikka vahvistetussa yleiskaavas-sa on osoitettu muihin kuin maa- ja metsäta-loudellisiin tarkoituksiin. Maaseudun pieni-muotoisen elinkeinotoiminnan edistämistä annetun lain 3 §:ssä taas on säädetty, että rahoitustukea ei puutarha- ja taimitarhavi-ljelyä, turkistarhausta, kalanviljelyä ja muuta erikoismaataloutta lukuun ottamatta myönnetä yli 500 asukkaan taajamissa.

Koska maaseutuelinkeinolain mukaisessa ra-hoituksessa on kysymys lähinnä maaseudulle suunnattavasta rahoitustuesta, ehdotetaan, että lain mukaista tukea ei pääsääntöisesti myön-nettäisi asemakaava- eikä rakennuskaava-alu-eilla, jotka on osoitettu muihin kuin maa- ja metsätaloudellisiin tarkoituksiin. Sen sijaan alueilla, joilla on vahvistettu rantakaava, tukea voitaisiin myöntää, jos tuettavan elinkeinotoi-minnan mukainen käyttötarkoitus alueella on kaavan mukaan sallittua.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettä-väksi, että maatilahallituksen määräämissä ti-lanteissa lain mukaisia etuuksia voidaan antaa myös 1 momentissa tarkoitetuilla alueilla, jos siitä ei aiheudu huomattavaa haittaa kaavan toteutumislle. Poikkeussäännös on tarpeen esimerkiksi silloin, kun maatilan talouskeskus sijaitsee kaava-alueella ja pellot kaava-alueen ulkopuolella. Tämänkaltaisissa tapauksissa yri-tystoiminnan tukeminen maaseutuelinkeinolain nojalla on tarkoituksenmukaista ja se vastaa myös nykyisiä maatilalain soveltamisessa omaksuttuja periaatteita. Asiasta tulisi aina pyytää kunnanhallituksen lausunto.

12 §. Pirstominen. Maatila-lain 4 ja 5 §:iin sisältyvät säännökset siitä, milloin maatila kat-sotaan pirstotuksi eikä maatilaa siten voida kohdistaa maatilalain mukaisia etuuksia. Vas-taavat säännökset, joskin eräiltä osin lievennet-tyinä, ehdotetaan otettavaksi myös maaseutu-elinkeinolakiin. Pääsääntönä tuen myöntämi-selle 1 momentin mukaan on, että yrityksen muodostamaa maatilataloudellista kokonai-suutta ei ole hakijan tai hänen vanhempiansa toimesta kymmenen vuoden aikana ennen tuen myöntämistä haitallisesti pirstottu.

Pykälän 2 momentissa lueteltaisiin ne ta-paukset, joissa pirstomista ei pidettäisi kysees-sä olevan lain kannalta haitallisena.

Pirstomisen täsmällinen määrittely on laki-teknisesti kuitenkin vaikeaa, koska pirstomi-nen on käytännössä monimuotoista ja jatku-vasti muuttuvaa. Tämän vuoksi pirstomisen osalta on voitava antaa lakia ja asetusta tar-kempia määräyksiä ja ohjeita hallinnollisilla määräyksillä.

Pirstomisella on vaikutusta maaseutuelinkei-nolain mukaisten etuuksien saamisen ohessa myös viljelijöiden luopumis- ja sukupolven-vaihdoseläkkeiden saantimahdollisuuksiin. Maatalousyrittäjien oikeusturvan kannalta on sen vuoksi tarpeellista saada ennakkotieto sii-tä, aiheuttaako suunniteltu toimenpide maati-lan pirstoutumisen.

Lakia ja asetusta tarkempi pirstomisen mää-rittely ja pirstomista koskevan sitovan ennak-kotiedon antaminen on syytä delegoida maati-lahallitukselle sekä maatilahallituksen määrää-missä rajoissa maaseutupiireille. Delegointiin vaikuttaa myös se, minkä viranomaisen toimi-valtaan ja olemassa olevien lainojen ja myynti-hintasaamisten irtisanominen kuuluu tai tulee kuulumaan.

13 §. Yrityskoko. Pykälä sisältää säännök-sen siitä, minkä kokoisia yrityksiä olisi lain soveltamisalalla mahdollista tukea. Maatilan osalta tuettavan yrityksen enimmäiskokona oli-si maatilalakia vastaavasti pääsääntöisesti per-heviljelmäkoko. Näin määritelty enimmäisko-ko koskisi myös lain 5 §:ssä tarkoitettuja yhtei-söjä. Varsinaisen maatalouden osalta tämä merkitsee sitä, että maatilan työt tulisi voida hoitaa enintään kolmea vuosityöpaikkaa vas-taavalla henkilömäärällä. Sanottu yrityskokoa koskeva rajoitus ei kuitenkaan koskisi erikois-maataloutta. Maaseudun pienyritystoiminnan osalta yrityksen enimmäiskoko olisi 4 §:n 4 kohdan mukainen. Pykälässä ehdotetaan yri-tystoiminnan enimmäiskoon osalta lisäksi sää-dettäväksi, että sitä arvioitaessa on huomiota työvoiman määrän lisäksi kiinnitettävä liike-vaihtoon. Vaikka yritys työvoiman määrän suhteen kuuluisikin lain soveltamispiiriin, saat-taisi suurehko liikevaihto aiheuttaa sen, että harjoitettavaa toimintaa ei voitaisi pitää lain tarkoittamana pienyritystoimintana.

Yrityksen vähimmäiskokoa arvioitaessa tuli-si erityistä huomiota kiinnittää siihen, että yrityksellä 7 §:ssä tarkoitettu tavoin voidaan katsoa olevan edellytykset kannattavaan toi-

N:o 1304

Laki

luopumiseläkelain muuttamisesta

Annettu Helsingissä 28 päivänä joulukuuta 1990

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 4 päivänä tammikuuta 1974 annetun luopumiseläkelain (16/74) 1 §:n 2 momentti, 1 a §, 2 §:n 4 kohta, 3 §, 6 §:n 1 momentin 2 kohdan b alakohta ja 3 kohta sekä 2 momentin 2 kohta, 6 b §:n 1 momentti, 7 §, 12 a §, 14 §:n 1 momentti, 15 §:n 1 ja 2 momentti, 16 §:n 2 ja 3 momentti sekä 23 §:n 1 ja 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 2 momentti, 3 §, 6 §:n 1 momentin 2 kohdan b alakohta ja 3 kohta, 6 b §:n 1 momentti, 15 §:n 1 momentti ja 16 §:n 2 momentti 31 päivänä joulukuuta 1985 annetussa laissa (1087/85), 1 a § muutettuna 30 päivänä joulukuuta 1980 ja 25 päivänä tammikuuta 1984 annetuilla laeilla (1037/80 ja 98/84), 2 §:n 4 kohta 25 päivänä marraskuuta 1988 annetussa laissa (998/88), 6 §:n 2 momentin 2 kohta, 12 a § ja 16 §:n 3 momentti 11 päivänä heinäkuuta 1986 annetussa laissa (565/86), 7 § muutettuna mainituilla 31 päivänä joulukuuta 1985 ja 11 päivänä heinäkuuta 1986 annetuilla laeilla sekä 15 §:n 2 momentti ja 23 §:n 1 ja 2 momentti 31 päivänä joulukuuta 1987 annetussa laissa (1316/87), sekä

lisätään 23 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna mainituilla 31 päivänä joulukuuta 1985 ja 31 päivänä joulukuuta 1987 annetuilla laeilla, uusi 2 momentti, jolloin muutettu 2 momentti ja nykyiset 3 ja 4 momentti siirtyvät 3—5 momentiksi, seuraavasti:

1 §

Luopumisen katsotaan tapahtuneen maatalouden rakenteen parantamiseksi, jos se edistää jatkamiskelpoisten maatalojen muodostumista tai jos sen seurauksena maataloustuotannosta poistuu peltoa.

1 a §

Maatilaa pidetään jatkamiskelpoisena, jos sillä maaseutuelinkeinolain (1295/90) 7 §:n

mukaan on taloudelliset edellytykset jatkuvaan kannattavan toiminnan harjoittamiseen.

2 §

Eläkkeen saamisen edellytyksenä on:

4) että luopuminen on tapahtunut vuoden 1973 jälkeen, mutta ennen vuotta 1993.

3 §

Luopujalla ei ole oikeutta luopumiseläkkeeseen, jos hänelle tai hänen puolisolleen on

myönnetty maatalousyrittäjien eläkelain 6 a §:ssä (219/74) tai maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkelain (1317/90) tarkoitettu sukupolvenvaihdoseläke taikka jos sanotulla henkilöllä on vireillä sukupolvenvaihdoseläkkeen saamista tarkoittava hakemus.

6 §

Maatilan omistajan katsotaan luopuneen tässä laissa tarkoitetuvin tavoin maatalouden harjoittamisesta, jos hän luovuttaa maatilansa

2) yksityiselle viljelijälle lisäalueeksi tai tämän puolisolle viljelijän maatilaa sopivaksi lisäalueeksi edellyttäen,

b) että tila ei ennestään ole maaseutuelinkeinonlain 13 §:ssä säädettyä enimmäiskokoa suurempi tai ei lisäalueen hankkimisen vuoksi muodostu tällaiseksi;

3) tulevalle tilanpidonjatkajalle lisäalueeksi tämän vanhempien tai toisen heistä omistamaan maatilaa, jos tilanpidonjatkaja voi saada maaseutuelinkeinonlain mukaista maanostolainaa kysymyksessä olevan tilan hankkimista varten sen mukaan kuin maaseutuelinkeinonlain nojalla säädetään;

Niin ikään katsotaan maatilan omistajan luopuneen tässä laissa tarkoitetuvin tavoin maatalouden harjoittamisesta, jos hän

2) antaa sitoumuksen siitä, että hän kolmen vuoden kuluessa sitoumuksen antamisesta metsittää tilansa pellon tai sitoumuksessa määrätyn osan siitä (*metsityssitoumus*), luovuttaa muun kuin metsityssitoumuksessa mainitun pellon 1 momentin 1—4 kohdassa mainitulle luovutuksensaajalle sekä antaa pidättämästään tilan metsämaasta ja joutomaasta 1 kohdassa tarkoitettua myyntirajoitussitoumuksen; tai

6 b §

Yksityisellä viljelijällä tarkoitetaan tässä laissa ammatikseen maataloutta harjoittavaa viljelijää, joka täyttää maaseutuelinkeinonlain 8 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyt tuen saamisen henkilökohtaiset edellytykset. Lisäksi edellytetään, että viljelijän on lisäalueen maatilansa hankkiessaan tullut vakinaisesti asua sanotulla maatilallaan tai tarkoituksenmukaiseksi katsottavalla etäisyydellä siitä. Tarkoituksenmukai-

nen asumisetäisyys arvioidaan siten kuin maaseutuelinkeinonlain nojalla säädetään.

7 §

Tätä lakia sovellettaessa katsotaan luopumisen tapahtuneen sinä ajankohtana, jona luovutuskirja on allekirjoitettu taikka metsitys- tai maataloustuotannosta luopumissitoumus on toimitettu maataloussihteerille tai maaseutupiirille.

Oikeutta luopumiseläkkeeseen ei ole, jos luopumisen kohteena oleva maatalo on viimeisen kolmen vuoden aikana ennen luopumista pirstottu siten, että maatilan omistaja ei voisi maaseutuelinkeinonlain 12 §:n säännös huomioon ottaen saada maaseutuelinkeinonlain mukaista tukea.

12 a §

Jos jatkamiskelpoinen maatalo, jota koskee maataloustuotannosta luopumissitoumus, luovutetaan kokonaisuudessaan kuuden vuoden kuluttua eläkkeen alkamisesta henkilölle, joka täyttää maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkelain 10 §:ssä tarkoitettua jatkajaa koskevat edellytykset ja joka antaa saman lain 10 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua sitoumusta vastaavan sitoumuksen luovutettavaa maataloa koskevana, voidaan luopumiseläkkeen maksamista jatkaa. Sitoumuksen antajaan nähden on soveltuvin osin noudatettava, mitä maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkelain 31, 32 ja 34 §:ssä säädetään jatkajasta.

Laskettaessa 1 momentissa tarkoitettua jatkajalta maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkelain 32 §:n mukaisesti perittävää luopumiseläkkeen pääoma-arvoa, otetaan huomioon se luopumiseläke, joka maksetaan 1 momentissa tarkoitettua luovutuksen jälkeen. Sanotun pääoma-arvon laskemisen perusteet vahvistaa sosiaali- ja terveysministeriö.

14 §

Tämän lain täytäntöönpanosta huolehtivat maatilahallitus, maaseutupiirit, kuntien maataloussihteerit sekä maatalousyrittäjien eläkelais- ja maatalousyrittäjien eläkelaitos, jota jäljempänä sanotaan eläkelaitokseksi. Jos kunnassa ei ole maataloussihteerä, huolehtii hänelle tämän lain mukaan kuuluvista tehtävistä maatalouslautakunta taikka sitä vastaava toimielin tai muu viranomainen. Mitä tässä

laissa on säädetty maataloussihteeristä, koskee vastaavasti sanottua viranomaista.

15 §

Maataloussihteerin on annettava eläkelaitokselle lausuntonsa siitä, ovatko 1 §:n 2 momentissa, 1 a §:ssä, 6 §:ssä, 6 a §:ssä, 6 b §:ssä ja 7 §:n 2 momentissa tarkoitetut luopumiseläkkeen saamisen edellytykset olemassa. Sanotun lausunnon antaminen on kuitenkin maatilalahallituksen määräämissä tapauksissa maaseutupiirin asiana.

Jos eläkelaitos katsoo, että maataloussihteeri tai maaseutupiiri on lausunnossaan 1 momentissa tarkoitettujen eläkkeen saamisen edellytysten osalta soveltanut lakia ilmeisen väärin tai että asia on selvästi tulkinnanvarainen, eläkelaitoksen tulee alistaa maataloussihteerin eläkehakemuksesta antama lausunto maaseutupiirille ja vastaavasti maaseutupiirin lausunto maatilalahallitukselle.

16 §

Eläkelaitoksella, eläkelautakunnalla ja vaakuutusoiikeudella ei ole oikeutta poiketa ratkaisussaan maataloussihteerin, maaseutupiirin tai maatilalahallituksen lausunnosta siltä osin kuin se koskee 1 §:n 2 momentissa, 1 a §:ssä, 6 §:ssä, 6 a §:ssä, 6 b §:ssä ja 7 §:n 2 momentissa tarkoitettuja eläkkeen saamisen edellytyksiä.

Maaseutupiirien ja maataloussihteerien asiana on eläkelaitoksen ohella valvoa, että luopumiseläkkeen saaja pidättyy tässä laissa edellytetyllä tavalla maatalouden harjoittamisesta ja että 6 §:n 2 momentissa ja 12 a §:n 1 momentissa tarkoitetut sitoumukset täytetään.

Helsingissä 28 päivänä joulukuuta 1990

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

23 §

Maataloussihteerin ja maaseutupiirin lausuntoon sisältyvään ratkaisuun, jonka mukaan 16 §:n 2 momentissa mainittuja luopumiseläkkeen saamisen edellytyksiä ei ole olemassa, haetaan muutosta valittamalla maatilalahallitukseen 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi saamisesta. Valituskirja voidaan sanotun määräajan kuluessa toimittaa myös maataloussihteerille tai, milloin kysymyksessä on maaseutupiirin ratkaisu, myös maaseutupiirille. Maataloussihteerin ja maaseutupiirin tulee tällöin toimittaa valituskirja lausuntonsa ohella maatilalahallitukselle.

Maatilalahallituksen 1 momentissa tarkoitettua asiassa antamaan ratkaisuun haetaan muutosta siinä järjestyksessä kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) on säädetty.

Muuhun kuin 1 ja 2 momentissa tarkoitettuun maataloussihteerin, maaseutupiirin tai maatilalahallituksen tämän lain nojalla antamaan ratkaisuun ei saa hakea muutosta valittamalla.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1991.

Tätä lakia sovelletaan, jos luopuminen tapahtuu tämän lain voimaantulon jälkeen. Tämän lain 12 a §:ää sovelletaan kuitenkin myös niihin tapauksiin, joissa luopuminen on tapahtunut ennen vuotta 1991. Haettaessa eläkettä lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla ehdollisena tätä lakia sovelletaan, jos mainitun lainkohdan mukainen päätös annetaan tämän lain voimaantulon jälkeen sekä eläkettä on haettu ja sanotussa lainkohdassa tarkoitettu asiakirja on allekirjoitettu ennen vuotta 1993.

Maa- ja metsätalousministeri *Toivo T. Pohjala*

N:o 1306

Asetus**luopumiseläkeasetuksen muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 28 päivänä joulukuuta 1990

Maa- ja metsätalousministerin esittelystä
kumotaan 29 päivänä maaliskuuta 1974 annetun luopumiseläkeasetuksen (258/74) 1 a—1 c ja 19 §,

sellaisina kuin ne ovat, 1 a ja 19 § 31 päivänä joulukuuta 1985 annetussa asetuksessa (1090/85) sekä 1 b ja 1 c § 30 päivänä joulukuuta 1980 annetussa asetuksessa (1038/80), sekä *muutetaan* 3, 6 ja 10 §, 12 §:n 2 momentti sekä 13, 16 ja 21 §,

sellaisina kuin niistä ovat 3 § 28 päivänä huhtikuuta 1989 annetussa asetuksessa (361/89), 6 § muutettuna 21 päivänä toukokuuta 1976 annetulla asetuksella (416/76) ja mainitulla 31 päivänä joulukuuta 1985 annetulla asetuksella, 10 § ja 12 §:n 2 momentti 22 päivänä elokuuta 1986 annetussa asetuksessa (628/86) sekä 13 § 4 päivänä tammikuuta 1980 annetussa asetuksessa (7/80), seuraavasti:

3 §

Jos maatila tai sen pellot luovutetaan luopumiseläkelain 6 §:n 1 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitetulle henkilölle, *katsotaan luopumisen tapahtuneen luopumiseläkelain 1 §:n 2 momentissa* tarkoitetulla tavalla maatalouden rakenteen parantamiseksi, jos luovutettava alue on myös sijainniltaan sellainen, että luovutuksensaajalle voitaisiin maaseutuelinkeinoasetuksen 18 §:ssä säädettyin edellytyksin myöntää maanostolainaa kyseisen alueen hankkimiseen.

6 §

Luopumiseläkettä koskeva hakemus on toimitettava sen kunnan *maataloussihteerille*, missä luopumistoimenpiteiden kohteena oleva maatila sijaitsee. Eläkehakemuksen katsotaan tulleen luopumiseläkelaisa säädettyssä ajassa vireille myös silloin, kun se on mainitussa ajassa annettu tai postitse saapunut *siihen maaseutupiiriin*, jonka toimialueella luopumistoimenpiteiden kohteena oleva maatila sijaitsee, taikka maatalousyrittäjien eläkelaitokselle tai sen valtuuttamalle asiamiehelle. Jos hakemus on toimitettu *maaseutupiirille*, eläkelai-

tokselle tai sen asiamiehelle, *hakemus on viivytyksettä siirrettävä asiamiehelle maataloussihteerille*. Mitä tässä asetuksessa on säädetty maataloussihteeristä, koskee vastaavasti luopumiseläkelain 14 §:n 1 momentissa tarkoitettua viranomaista, jos kunnassa ei ole maataloussihteerää.

Maataloussihteerin on toimitettava hakemusasiakirjat lausuntoineen luopumiseläkkeen saamisen edellytyksistä maatalous-yrittäjien eläkelaitokselle. Luopumiseläkelain 15 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa, joissa lausunnon antaminen on maaseutupiirin asia, maataloussihteerin tulee kuitenkin toimittaa hakemusasiakirjat lausuntoineen asiamiehelle maaseutupiirille.

Jollei hakija hänelle määrättyssä kohtuullisessa ajassa toimita maataloussihteerin, maaseutupiirin, maatilahallituksen tai maatalousyrittäjien eläkelaitoksen pyytämää hakemuksen ratkaisemiseksi tarvittavaa lisäselvitystä, katsotaan hakemuksen tulleen vireille silloin, kun selvitys on toimitettu sille, joka sitä on pyytänyt.

10 §

Jos eläkkeensaaja ryhtyy harjoittamaan maataloustuotantoa suuremmassa laajuudessa kuin luopumiseläkelain 6 a §:n 1 momentissa on säädetty tai jos maatilasta luovutetaan maata, josta on voimassa jokin luopumiseläkelain 6 §:n 2 momentissa tarkoitettu sitoumus, on eläkkeensaajan ilmoitettava siitä viipymättä asianomaiselle maataloussihteerille, maaseutupiirille tai maatalousyrittäjien eläkelaitokselle.

12 §

Luopumiseläkkeen saamisen perusteena oleva luovutuskirja, metsityssitoumus, maataloustuotannosta luopumissitoumus tai niiden virallisesti oikeaksi todistettu jäljennös taikka 1 momentissa tarkoitettu ilmoitus katsotaan toimitetuksi luopumiseläkelain 17 §:n 1 momentin mukaisesti eläkelaitokselle myös silloin, kun se on toimitettu sanotussa määräajassa asianomaiselle maataloussihteerille, maaseutupiirille tai maatalousyrittäjien eläkelaitoksen valtuuttamalle asiamiehelle.

13 §

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen on ratkaistava eläkehakemus viivytyksettä saatuaan tarpeelliset lausunnot ja selvitykset. Päätös on lähetettävä asianomaiselle postitse hänen il-

Helsingissä 28 päivänä joulukuuta 1990

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

moittamallaan osoitteella tai toimitettava hänelle todisteellisesti tiedoksi. Päätöksestä on annettava tieto maatilahallitukselle ja maaseutupiirille, jos asia on ollut niiden käsiteltävänä, sekä maataloussihteerille.

16 §

Maatalousyrittäjien eläkelaitos, maaseutupiiri ja maataloussihteerit voivat tarvittaessa vaatia eläkkeensaajalta selvityksen siitä, että hän edelleen täyttää eläkkeen saamisen edellytykset. Jollei eläkkeensaaja ole toimittanut sanottua selvitystä hänelle määrättyssä kohtuullisessa ajassa, maatalousyrittäjien eläkelaitos voi päättää, että eläkkeen suorittaminen keskeytetään, kunnes selvitys on toimitettu.

21 §

Tarkempia määräyksiä tämän asetuksen soveltamisesta antaa tarvittaessa maatilahallitus, sikäli kuin kysymys on maataloussihteereille ja maaseutupiireille kuuluvista tehtävistä.

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1991.

Tätä asetusta sovelletaan, jos luopuminen tapahtuu tai eläkkeen perustuessa luopumiseläkelain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettuun ehdolliseen päätökseen sanottu päätös annetaan 1 päivänä tammikuuta 1991 tai sen jälkeen.

Maa- ja metsätalousministeri *Toivo T. Pohjala*

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi luopumiseläkelain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että luopumiseläkejärjestelmän voimassaoloa jatkettaisiin kahdella vuodella, jolloin se koskisi viimeistään vuonna 1992 tapahtuvia luopumisia. Samalla ehdotetaan, että luopumiseläkelakiin tehtäisiin maatalalainsäädännön uudistuksesta johtuvat muutokset. Yhdenmukaisesti maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkelakia koskevan esityksen kanssa ehdotetaan, että lausuntojen antaminen eläkkeen saamisen maataloudellisis-

ta edellytyksistä siirrettäisiin maataloussihteereille. Lisäksi säännöksiä ehdotetaan muutettavaksi metsitykseen perustuvan luopumiseläkkeen edellytysten osalta.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1991 alusta. Luopumiseläkelain uusia säännöksiä sovellettaisiin tapauksiin, joissa luopuminen tapahtuu vuosien 1991—92 aikana.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

1.1. Järjestelmän jatkaminen

Luopumiseläkelaki (16/74) säädettiin alunperin koskemaan vuosina 1974—76 tapahtuvia luopumisia. Järjestelmää on sittemmin jatkettu neljässä jaksossa. Viimeksi luopumiseläkejärjestelmää jatkettiin 25 päivänä marraskuuta 1988 annetulla lailla (998/88) koskemaan vuosina 1989—90 tapahtuvia luopumisia.

Luopumiseläkejärjestelmän tavoitteena on alusta alkaen ollut maatalouden rakenteen parantaminen ja maataloustuotannon supistaminen. Maatalouden rakenteen parantamiseen pyritään lisäalueluovutuksiin perustuvalla luopumiseläkkeellä. Maataloustuotannon supistaminen on tavoitteena metsitykseen perustuvasa luopumiseläkkeessä. Viime vuosina keskeiseksi on noussut maataloustuotannon supistamistavoite. Tavoitteen toteuttamiseksi lisättiin

1 päivänä elokuuta 1986 voimaan tulleella lailla (565/86) luopumistapoihin mahdollisuus luopua maataloudesta antamalla viljelemättömyssitoumus ilman metsitysvelvoitetta.

Vuoden 1989 loppuun mennessä on luopumisen kohteena ollut 14 670 tilaa ja järjestelmän piiriin on siirtynyt peltoa 113 057 hehtaaria ja metsää 418 882 hehtaaria.

Pellon alasta 7 464 hehtaaria on metsitetty ja 41 459 hehtaaria luovutettu lisäaluekäyttöön. Viljelemättömyssitoumuksella peltoa on poistunut tuotannosta lainmuutoksen voimaantulosta eli elokuun alusta 1986 lukien vuoden 1989 loppuun mennessä 64 134 hehtaaria.

Ennen vuotta 1986 tapahtuneissa luopumisissa luopumiseläkkeen saajat osallistuivat järjestelmän kustannuksiin maksamalla luopumisen yhteydessä kertamaksuna vakuutusmaksun. Sen jälkeen luopumiseläkejärjestelmän kustannuksista kokonaisuudessaan on vastannut valtio.

Eriyisesti maataloustuotannon supistamista-voitteen kannalta luopumiseläkejärjestelmän jatkaminen on maatalouspoliittisesti edelleen perusteltua. Tämän vuoksi ehdotetaan, että luopumiseläkelain voimassaoloa jatkettaisiin kahdella vuodella.

Samalla ehdotetaan, että metsitykseen perustuvan luopumiseläkkeen saamisen edellytyksiä lievennettäisiin. Voimassa olevassa luopumiseläkelaiissa metsitystä on rajoitettu siten, että metsittää voi vain pellon, jonka poistuminen maataloustuotannosta ei olennaisesti haittaa paikkakunnan maatilojen kehittämistä. Kun maatalouspoliittisesti olisi perusteltua saada peltoalaa metsitetyksi nykyistä enemmän, ehdotetaan, että metsitykselle asetettu mainittu rajoitus poistettaisiin luopumiseläkelaista.

1.2. Maatilalainsäädännön uudistamisesta johtuvat muutokset

Luopumiseläkelaiissa on viitattu maatilalainsäädäntöön muun muassa maatilalan jatkamiskelpoisuutta, perheviljelmäkokoja ja pirstomista koskeissa säännöksissä. Luopumiseläkelain viittaukset maatilalakiin (188/77) ehdotetaan korvattaviksi viittauksilla vastaaviin maaseutuelinkeinolain säännöksiin. Tältä osin ehdotukset liittyvät hallituksen esitykseen maaseutuelinkeinolaiksi (hall.es. 66/1990 vp.)

1.3. Päätösvalta maataloudellisissa kysymyksissä

Ratkaisuvalta luopumiseläkeasioissa on jaettu maatalousviranomaisten ja maatalousyrittäjien eläkelaitoksen kesken. Voimassa olevan lain mukaan maatalouslautakunta toimittaa eläkehakemuksen lausuntoineen asianomaiseen maatalouspiiriin, joka antaa eläkelaitosta sitovan lausuntonsa eläkkeen saamisen maataloudellisista edellytyksistä. Eläkelaitoksen tulee alistaa asia maatilahallituksen ratkaistavaksi, jos maatalouspiiri on soveltanut lakia ilmeisen väärin tai asia on selvästi tulkinnanvarainen.

Päätösvaltaa maataloushallinnossa on pyritty siirtämään kuntatasolle. Sukupolvenvaihdoseläkettä koskevan lakiehdotuksen (hall.es. /90 vp.) tavoin ehdotetaan, että myös luopumiseläkeasioissa eläkelaitosta sitovan lausunnon eläkkeen saamisen maataloudellisista edellytyksistä antaisi maataloussihteeri tai vas-

taava kunnan muu viranomainen, jos maataloussihteeriä ei ole. Tämän jälkeen hakemus tulisi suoraan eläkelaitoksen käsiteltäväksi. Muutoksen tarkoituksena on järjestelmän toimeenpanon yksinkertaistaminen. Maatilahallituksella olisi kuitenkin oikeus määrätä, mitkä asiat edelleenkin edellyttäisivät maaseutupiirin lausuntoa. Näin voitaisiin siirtyä asteittain maataloussihteerien laajempaan päätösvaltaan luopumiseläkelausunnoissa. Eläkelaitoksen velvollisuus alistaa ilmeisen lainvastainen tai selvästi tulkinnanvarainen kysymys ylemmän maatalousviranomaisen ratkaistavaksi ehdotetaan edelleen säilytettäväksi.

1.4. Sukupolvenvaihdoseläkelakiehdotuksesta johtuvat muutokset

Muut ehdotetut muutokset, jotka ovat luonteeltaan teknisiä, johtuvat hallituksen esityksestä maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkelaiiksi. Mainitun lain säätämisen yhteydessä sukupolvenvaihdoseläkettä koskevat säännökset kumottaisiin maatalousyrittäjien eläkelaista (467/69).

2. Asian valmistelu

Esitys perustuu maatalousyrittäjien luopumisjärjestelmien eläkeoimikunnan mietintöön (komiteamietintö 1989:64).

3. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Luopumiseläkelain jatkamisesta kahdella vuodella aiheutuisi seuraavat kustannukset.

Sarakkeen 1 kustannukset aiheutuvat nykyisestä luopumiseläkejärjestelmästä, sarakkeessa 2 on lisäkustannukset, jotka aiheutuvat järjestelmän jatkamisesta kahdella vuodella, ja sarakkeessa 3 näistä muodostuvat kokonaiskustannukset. Kustannukset on arvioitu vuoden 1990 tasossa käyttäen työntekijäin eläkelain (395/61) mukaista indeksiä.

	1	2	3
	milj. mk	milj. mk	milj. mk
Vuosi			
1991	282	9	291
1992	270	35	305
1993	252	55	307

1994	234	58	292
1995	218	54	272
2000	154	36	190

Luopumiseläkelaista aiheutuvista kustannuksista vastaa valtio. Helmikuun 28 päivänä

1990 tehdyn maataloustulosopimuksen mukaan mainituista kustannuksista yhdessä sukupolvenvaihdoseläkkeiden kustannusten kanssa katsotaan maatalouden saamaksi tuloksi 30 miljoonaa markkaa hinnoitteluvuosina 1990/91 ja 1991/92.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotus

1 §. Pykälän 2 momentissa säädetään, milloin luopumisen katsotaan tapahtuneen maatalouden rakenteen parantamiseksi. Viitaten yleisperustelujen kohtaan 1.1. ehdotetaan, että pykälästä poistettaisiin maininta siitä, että luopuminen ei saa olennaisesti haitata paikkakunnan maatilojen kehittämistä.

1 a §. Pykälässä säädetään, milloin maatilaa pidetään jatkamiskelpoisena. Säännös tulee sovellettavaksi, kun eläkettä haetaan lisäalueluovutuksen perusteella. Tilan, johon lisäalue liitetään, tulee ennestään olla tai lisäalueluovutuksen jälkeen muodostua jatkamiskelpoiseksi.

Nykyinen jatkamiskelpoisuusmääritelmä, joka on sidottu maatilalain vyöhykejakoön, perustuu pellon vähimmäishehtaarimäärään ja metsän vähimmäistuottoon. Näistä rajoista voidaan poiketa tietyin laissa säädetyin edellytyksin. Jäykkiin hehtaarirajoihin perustuva jatkamiskelpoisuuden määritelmä ehdotetaan korvattavaksi maatilalan toiminnan kannattavuusedellytyksellä. Tila katsottaisiin maaseutuelinkeinolakiehdotuksen ja maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkelakiehdotuksen kanssa yhdenmukaisesti jatkamiskelpoiseksi, jos sillä on edellytykset jatkuvaan kannattavan toiminnan harjoittamiseen.

Kannattavuus todettaisiin samalla selvityksellä, jota maatilalainsäädäntö jo nyt edellyttää lainoituksessa. Kannattavuus selvitys eläkeasiassa edellytettäisiin aina, vaikka lainaa ei haettaisi.

2 §. Yleisperustelujen kohtaan 1.1. viitaten ehdotetaan pykälän 4 kohta muutettavaksi.

3 §. Yleisperustelujen kohtaan 1.4. viitaten pykälään ehdotetaan lisättäväksi maininta maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkelain mukaisesta sukupolvenvaihdoseläkkeestä, joka estää luopumiseläkkeen saamisen.

6 §. Pykälän 1 momentin 2 kohdan b alakohdassa oleva viittaus maatilalain perheviljelmäkokoön ehdotetaan korvattavaksi viittauksella vastaavaan maaseutuelinkeinolain säännökseen.

Saman momentin 3 kohdassa säädetään lisäalueluovutuksesta tulevalle tilanpidonjatkajalle. Tulevan tilanpidonjatkajan oikeudesta maanostolainaan on ehdotettu säädettäväksi maaseutuelinkeinolain nojalla annettavassa asetuksessa. Tämän vuoksi viittaus maatilalakiin korvattaisiin viittauksella siihen, mitä maaseutuelinkeinolain nojalla asiasta säädetään.

Pykälän 2 momentin 2 kohdassa säädetään metsityssitoumukseen perustuvasta luopumisesta. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että metsityssitoumuksen voisi antaa tilan kaikenlaatuisesta pellostä. Enää edellytyksenä ei olisi, että metsitettävän pellon poistuminen tuotannosta ei saisi olennaisesti haitata paikkakunnan maatilojen kehittämistä. Edelleenkin olisi mahdollista metsittää vain osa tilan pellostä ja luovuttaa loppuosa luopumiseläkelain 6 §:n 1 momentin 1—4 kohdassa mainitulle luovutuksensaajalle.

6 b §. Pykälän 1 momentti sisältää yksityisen viljelijän määritelmän. Voimassa olevan säännöksen mukaan yksityisellä viljelijällä tarkoitetaan ammatikseen maataloutta harjoittavaa viljelijää, jolle henkilökohtaisten ominaisuuksien puolesta voitaisiin myöntää lisäalueen hankkimiseen maanostolainaan maatilalain mukaan.

Määritelmää ehdotetaan muutettavaksi siten, että viittaus maatilalakiin korvattaisiin viittauksella maaseutuelinkeinolain 8 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyihin tuen saamisen edellytyksiin. Voimassa olevassa säännöksessä edellytetään, että yksityinen viljelijä vakinaisesti asuu maatilallaan tai sen välittömässä läheisyy-

dessä, ellei erityistä syytä muuhun ole. Ehdotuksen mukaan luopujan eläkkeen saamisen edellytyksenä olisi, että lisäalueen luovutuksen saaja asuu maatilallaan tai tarkoituksenmukaiseksi katsottavalla etäisyydellä siitä. Tarkoituksenmukainen asumisetäisyys arvioitaisiin siten kuin maaseutuelinkeinolain nojalla säädetään.

7 §. Yleisperustelujen kohtaan 1.3. viitaten sitoumukset toimitettaisiin maatalouslautakunnan sijasta maataloussihteerille. Samalla ehdotetaan oikeistavaksi toisen vastaanottajan eli maataloustoimiston vanhentunut nimitys maaseutupiiriksi.

Momentin 2 pirstomissäännöksen viittaus maatilalakiin korvattaisiin viittauksella maaseutuelinkeinolakiin.

12 a §. Pykälässä säädetään jatkamiskelpoisen tilan, jota koskee viljelemättömyyssitoutus, luovuttamisesta jatkajalle kuuden vuoden kuluttua luopumiseläkkeen alkamisesta. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi viittaussäännösten muutokset, jotka johtuvat hallituksen esityksestä maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkeläiksi. Kyseisen esityksen mukaan maatalousyrittäjien eläkelakiin sisältyvät säännökset sukupolvenvaihdoseläkkeestä ehdotetaan kumottaviksi ja sukupolvenvaihdoseläkkeestä ehdotetaan säädettäväksi maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkelaisissa.

Voimaantulosäännöksen mukaan uutta 12 a §:ää sovellettaisiin myös tilanteissa, joissa luopuminen on tapahtunut ennen vuotta 1991, mutta luovutus jatkajalle tapahtuu lainmuutoksen voimaantulon jälkeen. Näin ollen tilan jatkamiskelpoisuutta ja jatkajaa koskevat edellytykset määräytyisivät niiden säännösten mukaan, jotka ovat voimassa, kun tilan luovutus jatkajalle tapahtuu. Sisällöllisesti maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkelakiin sisältyvät jatkajaa ja jatkamissitoutumusta koskevat säännökset, joihin 12 a §:ssä viitataan, eivät poikkea vastaavista maatalousyrittäjien eläkelakiin sisältyneistä säännöksistä.

14 §. Yleisperustelujen kohtiin 1.2. ja 1.3. viitaten ehdotetaan, että lain toimeenpanoa koskevassa 1 momentissa maatalouspiirien maataloustoimistojen sijaan tulisivat maaseutupiirit ja maatalouslautakuntien sijaan maataloussihteerit.

15 §. Yleisperustelujen kohdan 1.3. mukaisesti lausunnon eläkkeen maataloudellisista edellytyksistä antaisi maataloussihteerit. Jos

kunnassa ei ole maataloussihteerit, lausunnon antaisi vastaava kunnan muu viranomainen. Maatilahallitukselle annettaisiin kuitenkin oikeus määrätä, mistä asioista lausunnon edelleenkin antaisi maaseutupiiri.

Alistamista koskevaan 2 momenttiin tehtäisiin 1 momentista aiheutuvat muutokset.

16 §. Pykälän 2 ja 3 momenttiin tehtäisiin muutokset, jotka johtuvat päätösvallan siirtämisestä maaseutupiireiltä maataloussihteerille. Pykälän 2 momentissa todettaisiin myös maataloussihteerin lausunnon sitovuus eläkkeen saamisen maataloudellisista edellytyksistä. Pykälän 3 momentissa korvattaisiin maatalouslautakunta maataloussihteerillä lain tarkoituksen toteutumisen valvojana. Samalla oikaistaisiin maataloustoimiston vanhentunut nimitys maaseutupiiriksi.

23 §. Muutoksenhakua koskevaan pykälään tehtäisiin päätösvallan siirtämisestä maataloussihteerille johtuvat muutokset. Momentissa 1 säädettäisiin muutoksenhausta maataloussihteerin ja maaseutupiirin ratkaisuun ja uudessa 2 momentissa muutoksenhausta maatilahallituksen ratkaisuun. Momenttiin 3 tehtäisiin 2 momentin lisäyksestä johtuva muutos. Samalla entinen 3 ja 4 momentti siirtyisivät uudeksi 4 ja 5 momentiksi.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Luopumiseläkelakiin tehtäväksi ehdotettujen muutosten toteuttaminen edellyttäisi vastaavia muutoksia myös luopumiseläkeasetukseen.

3. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan vuoden 1991 alusta. Lakia sovellettaisiin tapauksiin, joissa luopuminen tapahtuu vuonna 1991 tai 1992 tai luopumiseläkelain 17 §:ssä tarkoitettu ehdollinen päätös on annettu lain voimaantulon jälkeen ja sanotussa lainkohdassa tarkoitettu asiakirja on allekirjoitettu ennen vuotta 1993. Lain 12 a §:ää sovellettaisiin kuitenkin myös tapauksiin, joissa luopuminen on tapahtunut ennen vuotta 1991.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

luopumiseläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 4 päivänä tammikuuta 1974 annetun luopumiseläkelain (16/74) 1 §:n 2 momentti, 1 a §, 2 §:n 4 kohta, 3 §, 6 §:n 1 momentin 2 kohdan b alakohta ja 3 kohta sekä 2 momentin 2 kohta, 6 b §:n 1 momentti, 7 §, 12 a §, 14 §:n 1 momentti, 15 §:n 1 ja 2 momentti, 16 §:n 2 ja 3 momentti sekä 23 §:n 1 ja 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 2 momentti 31 päivänä joulukuuta 1985 annetussa laissa (1087/85), 1 a § muutettuna 30 päivänä joulukuuta 1980 ja 25 päivänä tammikuuta 1984 annetuilla laeilla (1037/80 ja 98/84), 2 §:n 4 kohta 25 päivänä marraskuuta 1988 annetussa laissa (998/88), 3 §, 6 §:n 1 momentin 2 kohdan b alakohta ja 3 kohta, 6 b §:n 1 momentti, 15 §:n 1 momentti ja 16 §:n 2 momentti mainitussa 31 päivänä joulukuuta 1985 annetussa laissa, 6 §:n 2 momentin 2 kohta 11 päivänä heinäkuuta 1986 annetussa laissa (565/86), 7 § muutettuna mainituilla 31 päivänä joulukuuta 1985 ja 11 päivänä heinäkuuta 1986 annetuilla laeilla, 12 a § ja 16 §:n 3 momentti mainitussa 11 päivänä heinäkuuta 1986 annetussa laissa ja 15 §:n 2 momentti ja 23 §:n 1 ja 2 momentti 31 päivänä joulukuuta 1987 annetussa laissa (1316/87), sekä

lisätään 23 §:ään uusi 2 momentti, jolloin muutettu 2 momentti ja nykyiset 3 ja 4 momentti siirtyvät 3, 4 ja 5 momentiksi, seuraavasti:

1 §

Luopumisen katsotaan tapahtuneen maatalouden rakenteen parantamiseksi, jos se edistää jatkamiskelpoisten maatalojen muodostumista tai jos sen seurauksena maataloustuotannosta poistuu peltoa.

1 a §

Maatilaa pidetään jatkamiskelpoisena, jos sillä maaseutuelinkeinolain (/) 7 §:n mukaan on taloudelliset edellytykset jatkuvaan kannattavan toiminnan harjoittamiseen.

2 §

Eläkkeen saamisen edellytyksenä on:

4) että luopuminen on tapahtunut vuoden 1973 jälkeen, mutta ennen vuotta 1993.

3 §

Luopujalla ei ole oikeutta luopumiseläkkeeeseen, jos hänelle tai hänen puolisolleen on myönnetty maatalousyrittäjien eläkelain 6 a §:ssä (219/74) tai maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkelaisissa (/) tarkoitettu sukupolvenvaihdoseläke taikka jos sanotulla henkilöllä on vireillä sukupolvenvaihdoseläkkeen saamista tarkoittava hakemus.

6 §

Maatilan omistajan katsotaan luopuneen

tässä laissa tarkoitettuun tavoin maatalouden harjoittamisesta, jos hän luovuttaa maatilansa:

2) yksityiselle viljelijälle lisäalueeksi tai tämän puolisolle viljelijän maatalaan sopivaksi lisäalueeksi edellyttäen,

b) että tila ei ennestään ole maaseutuelinkeinolain 13 §:ssä säädettyä enimmäiskokoa suurempi tai ei lisäalueen hankkimisen vuoksi muodostu tällaiseksi;

3) tulevalle tilanpidonjatkajalle lisäalueeksi tämän vanhempien tai toisen heistä omistamaan maatalaan, jos tilanpidonjatkaja voi saada maaseutuelinkeinolain mukaista maanostolainaa kysymyksessä olevan tilan hankkimista varten sen mukaan kuin maaseutuelinkeinolain nojalla säädetään;

Niin ikään katsotaan maatilan omistajan luopuneen tässä laissa tarkoitettuun tavoin maatalouden harjoittamisesta, jos hän

2) antaa sitoumuksen siitä, että hän kolmen vuoden kuluessa sitoumuksen antamisesta metsittää tilansa pellon tai sitoumuksessa määrätyn osan siitä (*metsityssitoumus*), luovuttaa muun kuin metsityssitoumuksessa mainitun pellon 1 momentin 1—4 kohdassa mainitulle luovutuksensaajalle sekä antaa pidättämästään tilan metsämaasta ja joutomaasta 1 kohdassa tarkoitettua myyntirajoitussitoumuksen; tai

6 b §

Yksityisellä viljelijällä tarkoitetaan tässä laissa ammatikseen maataloutta harjoittavaa viljelijää, joka täyttää maaseutuelinkeinolain 8 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyt tuen saamisen henkilökohtaiset edellytykset. Lisäksi edellytetään, että viljelijän on lisäalueen maatalaansa hankkiessaan tullut vakinaisesti asua sanotulla maatilallaan tai tarkoituksenmukaiseksi katsottavalla etäisyydellä siitä. Tarkoituksenmukainen asumisetäisyys arvioidaan siten kuin maaseutuelinkeinolain nojalla säädetään.

7 §

Tätä lakia sovellettaessa katsotaan luopumisen tapahtuneen sinä ajankohtana, jona luovutuskirja on allekirjoitettu taikka metsitys- tai maataloustuotannosta luopumissitoumus on toimitettu maataloussihteerille tai maaseutupiirille.

Oikeutta luopumiseläkkeeseen ei ole, jos luopumisen kohteena oleva maatila on viimeisen kolmen vuoden aikana ennen luopumista pirstottu siten, että maatilan omistaja ei voisi maaseutuelinkeinolain 12 §:n säännös huomioon ottaen saada maaseutuelinkeinolain mukaista tukea.

12 a §

Jos jatkamiskelpoinen maatila, jota koskee maataloustuotannosta luopumissitoumus, luovutetaan kokonaisuudessaan kuuden vuoden kuluttua eläkkeen alkamisesta henkilölle, joka täyttää maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkelain 10 §:ssä tarkoitetut jatkajaa koskevat edellytykset ja joka antaa saman lain 10 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua sitoumusta vastaavan sitoumuksen luovutettavaa maatilaa koskevana, voidaan luopumiseläkkeen maksamista jatkaa. Sitoumuksen antajaan nähden on soveltuvin osin noudatettava, mitä maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkelain 31, 32 ja 34 §:ssä säädetään jatkajasta.

Laskettaessa 1 momentissa tarkoitettulta jatkajalta maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkelain 32 §:n mukaisesti perittävää luopumiseläkkeen pääoma-arvoa, otetaan huomioon se luopumiseläke, joka maksetaan 1 momentissa tarkoitettun luovutuksen jälkeen. Sanotun pääoma-arvon laskemisen perusteet vahvistaa sosiaali- ja terveysministeriö.

14 §

Tämän lain täytäntöönpanosta huolehtivat maatilahallitus, maaseutupiirit, kuntien maataloussihteerit sekä maatalousyrittäjien eläkelais- ja maatalousyrittäjien eläkelaitos, jota jäljempänä sanotaan eläkelaitokseksi. Jos kunnassa ei ole maataloussihteerää, huolehtii hänelle tämän lain mukaan kuuluvista tehtävistä maatalouslautakunta taikka sitä vastaava toimielin tai muu viranomainen. Mitä tässä laissa on säädetty maataloussihteeristä, koskee vastaavasti sanottua viranomaista.

15 §

Maataloussihteerin on annettava eläkelaitokselle lausuntonsa siitä, ovatko 1 §:n 2 momentissa, 1 a §:ssä, 6 §:ssä, 6 a §:ssä, 6 b §:ssä ja 7 §:n 2 momentissa tarkoitetut luopumiseläkkeen saamisen edellytykset olemassa. Sanotun lausunnon antaminen on kuitenkin maatilahallituksen määräämissä tapauksissa maaseutupiirin asia.

Jos eläkelaitos katsoo, että maataloussihteerin tai maaseutupiirin lausunnossaan 1 momentissa tarkoitettujen eläkkeen saamisen edellytysten osalta soveltanut lakia ilmeisen väärin tai että asia on selvästi tulkinnanvarainen, eläkelaitoksen tulee alistaa maataloussihteerin eläkehakemuksesta antama lausunto maaseutupiirille ja vastaavasti maaseutupiirin lausunto maatilahallitukselle.

16 §

Eläkelaitoksella, eläkelautakunnalla ja valtuutusvoimalla ei ole oikeutta poiketa ratkaisussaan maataloussihteerin, maaseutupiirin tai maatilahallituksen lausunnosta siltä osin kuin se koskee 1 §:n 2 momentissa, 1 a §:ssä, 6 §:ssä, 6 a §:ssä, 6 b §:ssä ja 7 §:n 2 momentissa tarkoitettuja eläkkeen saamisen edellytyksiä.

Maaseutupiirien ja maataloussihteerien asia on eläkelaitoksen ohella valvoo, että luopumiseläkkeen saaja pidättyy tässä laissa edellytetyllä tavalla maatalouden harjoittamisesta ja että 6 §:n 2 momentissa ja 12 a §:n 1 momentissa tarkoitetut sitoumukset täytetään.

23 §

Maataloussihteerin ja maaseutupiirin lausuntoon sisältyvään ratkaisuun, jonka mukaan

16 §:n 2 momentissa mainittuja luopumiseläkkeen saamisen edellytyksiä ei ole olemassa, haetaan muutosta valittamalla maatilahallitukseen 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi saamisesta. Valituskirja voidaan sanotun määräajan kuluessa toimittaa myös maataloussihteerille tai, milloin kysymyksessä on maaseutupiirin ratkaisu, myös maaseutupiirille. Maataloussihteerin ja maaseutupiirin tulee tällöin toimittaa valituskirja lausuntonsa ohella maatihallitukselle.

Maatilahallituksen 1 momentissa tarkoitettua asiassa antamaan ratkaisuun haetaan muutosta siinä järjestyksessä kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) on säädetty.

Muuhun kuin 1 ja 2 momentissa tarkoitettuun maataloussihteerin, maaseutupiirin tai

maatihallituksen tämän lain nojalla antamaan ratkaisuun ei saa hakea muutosta valittamalla.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1991.

Tätä lakia sovelletaan, jos luopuminen tapahtuu tämän lain voimaantulon jälkeen. Tämän lain 12 a §:ää sovelletaan kuitenkin myös niihin tapauksiin, joissa luopuminen on tapahtunut ennen vuotta 1991. Haettaessa eläkettä lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla ehdollisena tätä lakia sovelletaan, jos mainitun lainkohdan mukainen päätös annetaan tämän lain voimaantulon jälkeen sekä eläkettä on haettu ja sanotussa lainkohdassa tarkoitettu asiakirja on allekirjoitettu ennen vuotta 1993.

Helsingissä 21 päivänä syyskuuta 1990

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Ministeri *Ole Norrback*

Laki luopumiseläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 4 päivänä tammikuuta 1974 annetun luopumiseläkelain (16/74) 1 §:n 2 momentti, 1 a §, 2 §:n 4 kohta, 3 §, 6 §:n 1 momentin 2 kohdan b alakohta ja 3 kohta sekä 2 momentin 2 kohta, 6 b §:n 1 momentti, 7 §, 12 a §, 14 §:n 1 momentti, 15 §:n 1 ja 2 momentti, 16 §:n 2 ja 3 momentti sekä 23 §:n 1 ja 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 2 momentti 31 päivänä joulukuuta 1985 annetussa laissa (1087/85), 1 a § muutettuna 30 päivänä joulukuuta 1980 ja 25 päivänä tammikuuta 1984 annetuilla laeilla (1037/80 ja 98/84), 2 §:n 4 kohta 25 päivänä marraskuuta 1988 annetussa laissa (998/88), 3 §, 6 §:n 1 momentin 2 kohdan b alakohta ja 3 kohta, 6 b §:n 1 momentti, 15 §:n 1 momentti ja 16 §:n 2 momentti mainitussa 31 päivänä joulukuuta 1985 annetussa laissa, 6 §:n 2 momentin 2 kohta 11 päivänä heinäkuuta 1986 annetussa laissa (565/86), 7 § muutettuna mainituilla 31 päivänä joulukuuta 1985 ja 11 päivänä heinäkuuta 1986 annetuilla laeilla, 12 a § ja 16 §:n 3 momentti mainitussa 11 päivänä heinäkuuta 1986 annetussa laissa ja 15 §:n 2 momentti ja 23 §:n 1 ja 2 momentti 31 päivänä joulukuuta 1987 annetussa laissa (1316/87), sekä

lisätään 23 §:ään uusi 2 momentti, jolloin muutettu 2 momentti ja nykyiset 3 ja 4 momentti siirtyvät 3, 4 ja 5 momentiksi, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Luopumisen katsotaan tapahtuneen maatalouden rakenteen parantamiseksi, jos se edistää jatkamiskelpoisten maatilojen muodostumista tai jos sen seurauksena maataloustuotannosta poistuu peltoa *eikä tämä olennaisesti haittaa paikkakunnan maatilojen kehittämistä.*

Luopumisen katsotaan tapahtuneen maatalouden rakenteen parantamiseksi, jos se edistää jatkamiskelpoisten maatilojen muodostumista tai jos sen seurauksena maataloustuotannosta poistuu peltoa.

1 a §

Maatilaa pidetään jatkamiskelpoisena, jos sillä on peltoa tilan sijaitessa maatilalain (188/77) 67 §:ssä mainitulla ensimmäisellä tai toisella vyöhykkeellä taikka Ahvenanmaan maakunnassa 5 hehtaaria, sen sijaitessa kolmannella vyöhykkeellä 6 hehtaaria ja neljännellä 8 hehtaaria sekä metsämaata niin paljon, että metsän verotuotto säännöllisessä kasvukunnossa on vähintään 85 kuutiometriä vuodessa. Jos maatilalla on peltoa tai metsämaata edellä mainittua määrää vähemmän, pelto ja metsämaa voivat korvata toisiaan siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään. Enontekiön, Inarin, Kittilän, Kolarin, Muonion, Pelkosenniemen, Sallan, Savukosken, Sodankylän, Utsjoen, Houtskarın tai Iniön kunnissa sijaitsevaa maatilaa pidetään kuitenkin jatkamiskelpoisena, kun sillä on peltoa 4 hehtaaria.

1 a §

Maatilaa pidetään jatkamiskelpoisena, jos sillä *maaseutuelinkeinolain (/) 7 §:n mukaan on taloudelliset edellytykset jatkuvaan kannattavan toiminnan harjoittamiseen.*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Lisäksi maatilan rakennusten tulee täyttää kooltaan ja kunnoltaan maatilahallituksen asettamat vaatimukset.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja maatilan pinta-alaa koskevia vaatimuksia voidaan alentaa, jos maatilan peltojen sijainti ja laatu, sen rakennukset tai muut tuotantoedellytykset ovat tavanomaista huomattavasti paremmat, jos luovutuksensaajalla on maataloudellinen ammattikoulutus tai jos maatilalla harjoitetaan erikoistuotantoa. Niin ikään saadaan vaatimuksia pinta-aloista korottaa, jos maatilan tuotantoedellytykset ovat tavanomaista huomattavasti huonommat. Alentamisen ja korottamisen edellytyksistä säädetään tarkemmin asetuksella.

2 §

Eläkkeen saamisen edellytyksenä on:

4) että luopuminen on tapahtunut vuoden 1973 jälkeen, mutta ennen vuotta 1991.

4) että luopuminen on tapahtunut vuoden 1973 jälkeen, mutta ennen vuotta 1993.

3 §

Luopujalla ei ole oikeutta luopumiseläkkeeseen, jos hänelle tai hänen puolisolleen on myönnetty maatalousyrittäjien eläkelain 6 a §:ssä (219/74) tarkoitettu sukupolvenvaihdoseläke taikka jos sanotulla henkilöllä on vireillä sukupolvenvaihdoseläkkeen saamista tarkoittava hakemus.

3 §

Luopujalla ei ole oikeutta luopumiseläkkeeseen, jos hänelle tai hänen puolisolleen on myönnetty maatalousyrittäjien eläkelain 6 a §:ssä (219/74) tai maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkeläissa (/) tarkoitettu sukupolvenvaihdoseläke taikka jos sanotulla henkilöllä on vireillä sukupolvenvaihdoseläkkeen saamista tarkoittava hakemus.

6 §

Maatilan omistajan katsotaan luopuneen tässä laissa tarkoitetuin tavoin maatalouden harjoittamisesta, jos hän luovuttaa maatilansa:

2) yksityiselle viljelijälle lisäalueeksi tai tämän puolisolle viljelijän maatalaan sopivaksi lisäalueeksi edellyttäen,

b) että tila ei ennestään ole tai ei lisäalueen hankkimisen vuoksi muodostu olennaisesti suuremmaksi kuin maatilalaissa tarkoitettu perheviljelmä;

3) henkilölle, joka maatilalain 52 §:n 3 momentin ensimmäisen virkkeen mukaisesti voi saada maanostolainaa kysymyksessä olevan tilan hankkimista varten;

b) että tila ei ennestään ole maaseutuelinkeinolain 13 §:ssä säädettyä enimmäiskokoa suurempi tai ei lisäalueen hankkimisen vuoksi muodostu tällaiseksi;

3) tulevalle tilanpidonjatkajalle lisäalueeksi tämän vanhempien tai toisen heistä omistamaan maatalaan, jos tilanpidonjatkaja voi saada maaseutuelinkeinolain mukaista maanostolainaa kysymyksessä olevan tilan hankkimista varten sen mukaan kuin maaseutuelinkeinolain nojalla säädetään;

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Niin ikään katsotaan maatilan omistajan luopuneen tässä laissa tarkoitettuun tavoin maatalouden harjoittamisesta, jos hän

2) antaa sitoumuksen siitä, että hän kolmen vuoden kuluessa sitoumuksen antamisesta metsittää tilastaan sellaisen pellon, jonka poistuminen maataloustuotannosta ei olennaisesti haittaa paikkakunnan maatalojen kehittämistä (*metsityssitoumus*), luovuttaa muun pellon 1 momentin 1—4 kohdassa mainitulle luovutuksensaajalle sekä antaa pidättämästään tilan metsämaasta ja joutomaasta 1 kohdassa tarkoitetun myyntirajoitussitoumuksen; tai

2) antaa sitoumuksen siitä, että hän kolmen vuoden kuluessa sitoumuksen antamisesta metsittää *tilansa pellon tai sitoumuksessa määrätyn osan siitä (metsityssitoumus)*, luovuttaa muun kuin *metsityssitoumuksessa mainitun* pellon 1 momentin 1—4 kohdassa mainitulle luovutuksensaajalle sekä antaa pidättämästään tilan metsämaasta ja joutomaasta 1 kohdassa tarkoitetun myyntirajoitussitoumuksen; tai

6 b §

Yksityisellä viljelijällä tarkoitetaan tässä laissa ammatikseen maataloutta harjoittavaa viljelijää, jolle henkilökohtaisten ominaisuuksien puolesta voitaisiin myöntää lisäalueen hankkimiseen maanostolainaa maatilalain nojalla. Jollei erityistä syytä ole, edellytetään lisäksi, että viljelijän on lisäalueen maatalaansa hankkiessaan tullut vakinaisesti asua sanotulla maatilallaan tai sen välittömässä läheisyydessä.

6 b §

Yksityisellä viljelijällä tarkoitetaan tässä laissa ammatikseen maataloutta harjoittavaa viljelijää, joka täyttää *maaseutuelinkeinolain 8 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyt tuen saamisen henkilökohtaiset edellytykset. Lisäksi edellytetään*, että viljelijän on lisäalueen maatalaansa hankkiessaan tullut vakinaisesti asua sanotulla maatilallaan tai *tarkoituksenmukaiseksi katsottavalla etäisyydellä siitä. Tarkoituksenmukainen asumisetäisyys arvioidaan siten kuin maaseutuelinkeinolain nojalla säädetään.*

7 §

Tätä lakia sovellettaessa katsotaan luopumisen tapahtuneen sinä ajankohtana, jona luovutuskirja on allekirjoitettu taikka metsitys- tai maataloustuotannosta luopumissitoumus on toimitettu maatalouslautakunnalle tai maataloustoimistolle.

Oikeutta luopumiseläkkeeseen ei ole, jos luopumisen kohteena oleva maatila on viimeisen kolmen vuoden aikana ennen luopumista pirstottu siten, että maatilan omistaja ei voisi maatilalain 4 ja 5 §:n säännökset huomioon ottaen saada maatilalain mukaista lainaa.

12 a §

Jos jatkamiskelpoinen maatila, jota koskee maataloustuotannosta luopumissitoumus, luovutetaan kokonaisuudessaan kuuden vuoden kuluttua eläkkeen alkamisesta henkilölle, joka täyttää maatalousyrittäjien eläkelain 6 b §:n 7 momentissa tarkoitetut luovutuksensaajaa koskevat edellytykset ja antaa saman lain 6 f §:n 2

7 §

Tätä lakia sovellettaessa katsotaan luopumisen tapahtuneen sinä ajankohtana, jona luovutuskirja on allekirjoitettu taikka metsitys- tai maataloustuotannosta luopumissitoumus on toimitettu *maataloussihteerille tai maaseutupiirille.*

Oikeutta luopumiseläkkeeseen ei ole, jos luopumisen kohteena oleva maatila on viimeisen kolmen vuoden aikana ennen luopumista pirstottu siten, että maatilan omistaja ei voisi *maaseutuelinkeinolain 12 §:n säännös* huomioon ottaen saada *maaseutuelinkeinolain* mukaista tukea.

12 a §

Jos jatkamiskelpoinen maatila, jota koskee maataloustuotannosta luopumissitoumus, luovutetaan kokonaisuudessaan kuuden vuoden kuluttua eläkkeen alkamisesta henkilölle, joka täyttää maatalousyrittäjien *sukupolvenvaihdoseläkelain 10 §:ssä* tarkoitetut jatkajaa koskevat edellytykset ja joka antaa saman lain

Voimassa oleva laki

momentissa tarkoitettua sitoumusta vastaavan sitoumuksen luovutettavaa maatilaa koskevana, voidaan luopumiseläkkeen maksamista jatkaa. Sitoumuksen antajaan nähden on soveltuvin osin noudatettava, mitä maatalousyrittäjien eläkelain 6 f §:n 2—4 momentissa ja 6 g §:n 4 momentissa on luovutuksensaajasta säädetty.

Laskettaessa 1 momentissa tarkoitettua luovutuksensaajalta maatalousyrittäjien eläkelain 6 f §:n 4 momentin mukaisesti perittävää luopumiseläkkeen pääoma-arvoa, otetaan huomioon se luopumiseläke, joka maksetaan 1 momentissa tarkoitettua luovutuksen jälkeen. Sanotun pääoma-arvon laskemisen perusteet vahvistaa sosiaali- ja terveysministeriö.

14 §

Tämän lain täytäntöönpanosta huolehtivat maatilahallitus, maatalouspiirien maataloustoimistot ja kunnalliset maatalouslautakunnat sekä maatalousyrittäjien eläkelaisista tarkoitettu maatalousyrittäjien eläkelaitos, jota jäljempänä sanotaan eläkelaitokseksi.

15 §

Maatalouspiirin maataloustoimiston on annettava eläkelaitokselle lausuntonsa siitä, ovatko 1 §:n 2 momentissa, 1 a §:ssä, 6 §:ssä, 6 a §:ssä, 6 b §:ssä ja 7 §:n 2 momentissa tarkoitettua luopumiseläkkeen saamisen edellytykset olemassa.

Jos eläkelaitos katsoo, että maatalouspiiri on lausunnossaan 1 momentissa tarkoitettujen eläkkeen saamisen edellytysten osalta soveltanut lakia ilmeisen väärin tai että asia on selvästi tulkinnanvarainen, eläkelaitoksen tulee alistaa eläkehakemuksesta annettu lausunto maatilahallitukselle.

Ehdotus

10 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua sitoumusta vastaavan sitoumuksen luovutettavaa maatilaa koskevana, voidaan luopumiseläkkeen maksamista jatkaa. Sitoumuksen antajaan nähden on soveltuvin osin noudatettava, mitä maatalousyrittäjien *sukupolvenvaihdoseläkelain* 31, 32 ja 34 §:ssä säädetään jatkajasta.

Laskettaessa 1 momentissa tarkoitettua jatkajalta maatalousyrittäjien *sukupolvenvaihdoseläkelain* 32 §:n mukaisesti perittävää luopumiseläkkeen pääoma-arvoa, otetaan huomioon se luopumiseläke, joka maksetaan 1 momentissa tarkoitettua luovutuksen jälkeen. Sanotun pääoma-arvon laskemisen perusteet vahvistaa sosiaali- ja terveysministeriö.

14 §

Tämän lain täytäntöönpanosta huolehtivat maatilahallitus, *maaseutupiirit*, *kuntien maataloussihteerit* sekä maatalousyrittäjien eläkelaisista tarkoitettu maatalousyrittäjien eläkelaitos, jota jäljempänä sanotaan eläkelaitokseksi. *Jos kunnassa ei ole maataloussihteeriä, huolehtii hänelle tämän lain mukaan kuuluvista tehtävistä maatalouslautakunta taikka sitä vastaava toimielin tai muu viranomaisena. Mitä tässä laissa on säädetty maataloussihteeristä, koskee vastaavasti sanottua viranomaista.*

15 §

Maataloussihteerin on annettava eläkelaitokselle lausuntonsa siitä, ovatko 1 §:n 2 momentissa, 1 a §:ssä, 6 §:ssä, 6 a §:ssä, 6 b §:ssä ja 7 §:n 2 momentissa tarkoitettua luopumiseläkkeen saamisen edellytykset olemassa. *Sanotun lausunnon antaminen on kuitenkin maatilahallituksen määräämissä tapauksissa maaseutupiirin asiana.*

Jos eläkelaitos katsoo, että *maataloussihteeri tai maaseutupiiri* on lausunnossaan 1 momentissa tarkoitettujen eläkkeen saamisen edellytysten osalta soveltanut lakia ilmeisen väärin tai että asia on selvästi tulkinnanvarainen, eläkelaitoksen tulee alistaa *maataloussihteerin* eläkehakemuksesta *antama* lausunto *maaseutupiirille ja vastaavasti maaseutupiirin lausunto* maatilahallitukselle.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

16 §

Eläkelaitoksella, eläkelautakunnalla ja vakuutusosoikeudella ei ole oikeutta poiketa ratkaisussaan maataloustoimiston tai maatilahallituksen lausunnosta siltä osin kuin se koskee 1 §:n 2 momentissa, 1 a §:ssä, 6 §:ssä, 6 a §:ssä, 6 b §:ssä ja 7 §:n 2 momentissa tarkoitettuja eläkkeen saamisen edellytyksiä.

Maataloustoimistojen ja maatalouslautakuntien asiana on eläkelaitoksen ohella valvoa, että luopumiseläkkeen saaja pidättyy tässä laissa edellytetyllä tavalla maatalouden harjoittamisesta ja että 6 §:n 2 momentissa ja 12 a §:n 1 momentissa tarkoitettut sitoumukset täytetään.

23 §

Maatalouspiirin ja maatilahallituksen lausuntoon sisältyvään ratkaisuun, jonka mukaan 16 §:n 2 momentissa mainittuja luopumiseläkkeen saamisen edellytyksiä ei ole olemassa, haetaan muutosta siinä järjestyksessä kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) on säädetty.

Muuhun kuin 1 momentissa tarkoitettuun maatalouspiiriin tai maatilahallituksen tämän lain nojalla antamaan ratkaisuun ei saa hakea muutosta valittamalla.

Eläkelaitoksella, eläkelautakunnalla ja vakuutusosoikeudella ei ole oikeutta poiketa ratkaisussaan *maataloussihteerin, maaseutupiirin* tai maatilahallituksen lausunnosta siltä osin kuin se koskee 1 §:n 2 momentissa, 1 a §:ssä, 6 §:ssä, 6 a §:ssä, 6 b §:ssä ja 7 §:n 2 momentissa tarkoitettuja eläkkeen saamisen edellytyksiä.

Maaseutupiirien ja maataloussihteerien asiana on eläkelaitoksen ohella valvoa, että luopumiseläkkeen saaja pidättyy tässä laissa edellytetyllä tavalla maatalouden harjoittamisesta ja että 6 §:n 2 momentissa ja 12 a §:n 1 momentissa tarkoitettut sitoumukset täytetään.

23 §

Maataloussihteerin ja maaseutupiirin lausuntoon sisältyvään ratkaisuun, jonka mukaan 16 §:n 2 momentissa mainittuja luopumiseläkkeen saamisen edellytyksiä ei ole olemassa, haetaan muutosta *valittamalla maatilahallitukseen 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi saamisesta. Valituskirja voidaan sanotun määräjän kuluessa toimittaa myös maataloussihteerille tai, milloin kysymyksessä on maaseutupiirin ratkaisu, myös maaseutupiirille. Maataloussihteerin ja maaseutupiirin tulee tällöin toimittaa valituskirja lausuntonsa ohella maatilahallitukselle.*

Maatilahallituksen 1 momentissa tarkoitettua asiassa antamaan ratkaisuun haetaan muutosta siinä järjestyksessä kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) on säädetty.

Muuhun kuin 1 ja 2 momentissa tarkoitettuun *maataloussihteerin, maaseutupiirin* tai maatilahallituksen tämän lain nojalla antamaan ratkaisuun ei saa hakea muutosta valittamalla.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1991.

Tätä lakia sovelletaan, jos luopuminen tapahtuu tämän lain voimaantulon jälkeen. Tämän lain 12 a §:ää sovelletaan kuitenkin myös niihin tapauksiin, joissa luopuminen on tapahtunut ennen vuotta 1991. Haettaessa eläkettä lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla

Voimassa oleva laki

Ehdotus

ehdollisena tätä lakia sovelletaan, jos mainitun lainkohdan mukainen päätös annetaan tämän lain voimaantulon jälkeen sekä eläkettä on haettu ja sanotussa lainkohdassa tarkoitettu asiakirja on allekirjoitettu ennen vuotta 1993.

N:o 1345

Laki

valtion eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Annettu Helsingissä 28 päivänä joulukuuta 1990

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan valtion eläkelain muuttamisesta 24 päivänä lokakuuta 1986 annetun lain (757/86) voimaantulosäännöksen 3 momentti seuraavasti:

— — — — —
Jos sopimuspalkkaisen viran haltijan kanssa ennen tämän lain voimaantuloa tehdyn sopimuksen mukaan eläkeiän saavuttaminen ei ole edellytyksenä vanhuuseläkkeen saamiseksi, on tällaisen viran haltijan oikeudesta eläkkeeseen hänen palveluksensa siinä virassa päättyessä voimassa, mitä sopimuksessa on määrätty ja valtion eläkelain 8 §:n 4 momentin b kohdassa, sellaisena kuin se on tämän lain voimaan tullessa, säädetty. Jos eläke edellä sanotun perusteella on myönnetty, sen maksaminen keskeytetään, jos edunsaaja ennen eläkeiän

saavuttamista tulee uuteen valtion päätoimiseen palvelukseen, sanotun palvelun ajaksi. Uuteen palvelukseen ei sovelleta valtion eläkelain 2 §:n 1 momentin 2 kohtaa eikä 8 §:n 5 momenttia.

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1991.

Lakia sovelletaan sopimuksen perusteella eläkettä saavaan edunsaajaan, joka lain voimaantulon jälkeen tulee uuteen valtion päätoimiseen palvelukseen.

Helsingissä 28 päivänä joulukuuta 1990

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Ministeri *Ulla Puolanne*

N:o 1365

Laki**työttömyysturvalain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 28 päivänä joulukuuta 1990

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 24 päivänä elokuuta 1984 annetun työttömyysturvalain (602/84) 14 §:n 1, 3 ja 4 momentti, 19 §:n 1 momentti, 21 §:n 2 momentti, 22 §:n 1 momentti, 24 § ja 26 §:n 3 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 14 §:n 1 ja 4 momentti sekä 26 §:n 3 momentti 27 päivänä helmikuuta 1987 annetussa laissa (226/87), 19 §:n 1 momentti 9 päivänä helmikuuta 1990 annetussa laissa (98/90), 21 §:n 2 momentti 20 päivänä tammikuuta 1989 annetussa laissa (69/89) ja 22 §:n 1 momentti 15 päivänä kesäkuuta 1990 annetussa laissa (535/90), seuraavasti:

14 §

Peruspäivärahan tarveharkinta

Taloudellisen tuen tarvetta harkittaessa otetaan huomioon henkilön omat tulot kokonaan ja hänen puolisonsa tulot 280 markkaa ylittävältä osalta kuukaudessa lukuun ottamatta lapsilisää, lasten kotihoidon tuen perusosaa ja sisaruskorotusta, asumistukea, sotilasavustusta, sotilasvammalain (404/48) mukaista elinkorkoa ja täydennyskorkoa, rintamasotilas-eläkelain (119/77) mukaista rintamasotilas-eläkettä, perhe-eläkelain (38/69) mukaista lisäosaa, sosiaalihuoltolain (710/82) mukaista toimeentulotukea sekä vian, vamman tai haitan perusteella maksettavaa erityisten kustannusten korvausta.

Jäljempänä 22 §:n 1 momentissa ja 24 §:ssä tarkoitetun täysimääräisen peruspäivärahan kuukautta kohti lasketusta määrästä vähennetään huoltovelvollisella 75 prosenttia siitä 1 ja 2 momentin mukaisesti määrätystä tulojen osasta, joka ylittää 5 150 markkaa kuukaudessa. Yksinäisellä henkilöllä vähennetään vastavasti 75 prosenttia siitä 1 ja 2 momentin mukaisesti määrätystä tulojen osasta, joka ylittää kaksi kolmasosaa huoltovelvollisen edellä

mainitusta tulorajasta. Yksinäisen henkilön tuloraja korotetaan lähimpään kymmeneen markkaan.

Huoltovelvollisen 3 momentissa tarkoitettua tulorajaa korotetaan 590 markalla jokaisen huollettavan aile 18-vuotiaan lapsen osalta.

19 §

Osa-aikatyön vastaanottaminen

Kun työtön henkilö ottaa vastaan osa-aikatyötä tai kun työntekijän työsuhde on työsopimustlain 39 a §:n mukaisesti muutettu osa-aikaiseksi, hänellä on oikeus soviteltuun työttömyyspäivärahaan siten, että päiväraha ja 75 prosenttia osa-aikatyöstä saadun palkan siitä osasta, joka ylittää 700 markkaa, voivat kuukaudessa yhteensä nousta määrään, joka päivärahana muutoin olisi voitu maksaa.

21 §

Sivutyö

Työttömyyspäivärahaa maksettaessa otetaan sivutyöstä saatu palkka ja muu työtulo huo-

mioon siten, että päiväraha ja 75 prosenttia palkka- tai muun työtulon siitä osasta, joka ylittää 700 markkaa, voivat kuukaudessa yhteensä nousta perusturvassa henkilön täysimääräisen peruspäivärahan määrään tai ansioturvassa määrään, joka hänelle ansioon suhteutettuna päivärahana muutoin olisi voitu maksaa.

22 §

Peruspäivärahan suuruus

Peruspäivärahan täysi määrä on 108 markkaa päivältä.

24 §

Lapsikorotus

Työttömyyspäivärahan saajalle, jolla on huollettavanaan 18 vuotta nuorempi lapsi, maksetaan päiväraha korotettuna lapsikorotuksella, jonka suuruus yhdestä lapsesta on 22 markkaa, kahdesta lapsesta yhteensä 32 markkaa ja kolmesta tai useammasta lapsesta yhteensä 41 markkaa.

Helsingissä 28 päivänä joulukuuta 1990

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

26 §

Päivärahakauden kesto

Sen estämättä, mitä 1 momentissa on säädetty neljän peräkkäisen kalenterivuoden aikana maksettavasta enimmäismäärästä, voidaan henkilölle, joka on täyttänyt 55 vuotta ennen enimmäisajan täyttymistä, maksaa ansioon suhteutettua päivärahaa lisäksi enintään sen kalenterikuukauden loppuun, jonka aikana hän täyttää 60 vuotta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammiukuuta 1991, kuitenkin siten, että 22 §:n 1 momentti tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1991.

Tämän lain 14 §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 19 §:n 1 momentissa, 21 §:n 2 momentissa, 22 §:n 1 momentissa ja 24 §:ssä säädetyt markkamäärät vastaavat vuoden 1990 ensimmäisen neljänneksen tasoa.

Jos 60 vuotta täyttänyt henkilö tämän lain voimaan tullessa saa 26 §:n 3 momentissa tarkoitettuja 500 päivän enimmäisajan lisäksi maksettavia lisäpäiviä, maksetaan hänelle saottuja lisäpäiviä enintään 400 päivältä.

Sosiaali- ja terveysministeri *Mauri Miettinen*

N:o 1366

Laki**työttömyyskassalain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 28 päivänä joulukuuta 1990

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 24 päivänä elokuuta 1984 annetun työttömyyskassalain (603/84) 27 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on 27 päivänä helmikuuta 1987 annetussa laissa (227/87), sekä

muutetaan 1 §:n 1 momentti, 23 §, 24 §:n 2 momentti, 25 §:n otsikko ja 2 momentti sekä 30 §:n otsikko ja 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 1 momentti, 23 §, 24 §:n 2 momentti, 25 §:n 2 momentti ja 30 §:n 2 momentti 28 päivänä joulukuuta 1984 annetussa laissa (1008/84), seuraavasti:

1 §

Työttömyyskassan tehtävä ja toimialue

Työttömyyskassa on keskinäisen vastuun perusteella toimiva yhteisö, jonka tarkoituksena on työttömyysturvalaissa (602/84) tarkoitetun ansioturvan ja työvoimapolitiittisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (763/90) mukaisen ansiotuen sekä siihen liittyvien muiden opintososiaalisten etuuksien järjestäminen jäsenilleen.

23 §

Kassan varojen käyttäminen

Työttömyyskassan varoja ei saa käyttää muihin tarkoituksiin kuin työttömyysturvalain perusteella maksettavien työttömyyspäivärahojen, työvoimapolitiittisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain mukaisten ansiotukien ja muiden opintososiaalisten etuuksien sekä tarpeellisten hallintokulujen suorittamiseen.

24 §

Oikeus valtionosuuteen

Valtionosuus kohdistuu kassan maksamiin

Helsingissä 28 päivänä joulukuuta 1990

työttömyyspäivärahoihin, työvoimapolitiittisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain mukaisten ansiotukien ansio-osiin ja hallintokuluihin. Ansiotuen ansio-osaan kohdistuva valtionosuus maksetaan 1 momentissa mainitusta edellytyksestä huolimatta aina täysimääräisenä.

25 §

Valtionosuus päivärahoista ja ansiotuen ansio-osista

Valtionosuus työvoimapolitiittisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain mukaisen ansiotuen ansio-osaan on 48 prosenttia.

30 §

Keskuskassan osuus päivärahoista ja ansiotuen ansio-osista

Keskuskassan tukimaksu työvoimapolitiittisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain mukaisen ansiotuen ansio-osaan on 47 prosenttia.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1991.

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Sosiaali- ja terveysministeri *Mauri Miettinen*